

MONITOR

grudzień 2013
nr 12 (151)
rok XIII
ISSN 1642-0918

Wielkopolski

magazyn
samorządowy

Szanowni Państwo, z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia życzymy, by ten czas pokrzepił nas wszystkich i dał nadzieję, że za progiem nowego, 2014 roku czeka wiele dobrych dni

Marek Woźniak

Marszałek Województwa Wielkopolskiego

Lech Dymarski

Przewodniczący Sejmiku Województwa Wielkopolskiego

Chwała zwycięzcom!

W Poznaniu i Warszawie odbędą się, organizowane przez samorząd województwa, obchody 95. rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej, w historii której wielokrotnie powtarzano „chwała zwyciężonym”, powtarzam dzisiaj ze wszystkimi mieszkańcami Wielkopolski, dumnymi z heroizmu swoich przodków: chwała zwycięzcom, którzy tę prastarą polską ziemię przed 95 laty dla Rzeczypospolitej wywalczyli i węzłem swej krwi na zawsze się z nią związali – pisze w „Monitorze” prezydent Bronisław Komorowski, który weźmie udział w uroczystościach w Poznaniu.

Obchody w stolicy Wielkopolski odbędą się 27 grudnia. Przewidziano składanie kwiatów, uroczystość przed pomnikiem Powstańców Wielkopolskich, mszę św. w farze. Po południu natomiast zaplanowano wiele atrakcji na placu Wolności, na czele z układaniem przez tysiąc osób olbrzymiej białoczerwonej szachownicy.

Dzień później o zwycięskim zrywie z lat 1918-1919 Wielkopolanie przypomną w Warszawie. Po raz pierwszy odbędzie się przemarsz ulicami stolicy: z warszawskiej archikatedry, przez plac Zamkowy i Krakowskie Przedmieście, przed Grób Nieznanego Żołnierza.

– Dajmy wspólnie świadectwo bohaterskich czynów naszych przodków – zachęca Wielkopolan do udziału w rocznicowych obchodach marszałek województwa Marek Woźniak.

>>> strony I-IV

Wzorem ubiegłych lat grupy rekonstrukcyjne na placu Wolności pozwolą nam poczuć atmosferę towarzyszącą wydarzeniom z grudnia 1918 roku.

FOT. A. BOŃSKI

Pociąg do metropolii

Samorządowcy deklarują współpracę w celu stworzenia w najbliższych latach przyjaznej pasażerom poznańskiej kolei metropolitalnej. Wymagać to jednak będzie sporych nakładów na infrastrukturę.

>>> strona 2

Podsluchane gwiazdki

Marszałek przedstawił radnym informację o pracach powołanego przez siebie zespołu, który ma zbadać sposób i okoliczności wydania przez urzędników decyzji w sprawie kategoryzacji jednego z poznańskich hoteli.

>>> strona 5

Strażacy z filharmonią

Orkiestra Ochotniczej Straży Pożarnej w Słupcy koncertująca z poznańskimi filharmonikami – to jedno z przedsięwzięć realizowanych dzięki programowi „Budzik kulturalny”.

>>> strona 8

Kto jest kim?

Jak wygląda struktura marszałkowskiej administracji w naszym województwie i kto stoi na czele jej poszczególnych komórek organizacyjnych? Publikujemy aktualny informator na ten temat.

>>> strona 9

Inna strona samorządu

Chciał być kierowcą TIR-a, został prezesem PKS-u. Gdzie wysłaliśmy Małgorzatę Foremniak? Trudne pytanie radnego do pani skarbnik. Na sesji mówią, że trzoda ledwo dyszy.

>>> strona 16

Jeszcze więcej euro

Z najnowszych wyliczeń wynika, że na Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 nasze województwo dostanie więcej pieniędzy z Unii Europejskiej, niż szacowano wcześniej. Wynika to między innymi z przeliczenia przyznanych nam środków na ceny bieżące.

Według tych szacunków, na WRPO 2014+ przypadnie niemal 2,5 mld euro z Brukseli. To o ponad miliard złotych więcej, niż wynikałoby z wyjściowej kwoty. Złożą się na to pieniądze z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (ponad 72 procent) oraz z Europejskiego Funduszu Społecznego.

>>> strona 13

FOT. KOMISJA EUROPEJSKA

Jak budować szpital? Prace nad budżetem

Samorząd województwa zamierza wybudować nowy szpital dziecięcy w Poznaniu. Władze regionu skłaniają się ku koncepcji partnerstwa publiczno-prywatnego. W tym wariantie skredytowanie, wybudowanie i utrzymanie budynku wzięłyby na siebie podmiot prywatny, a samorząd przez 20-30 lat spłacałby go, wnosząc tzw. opłatę za dostępność. Podczas debaty budżetowej swój sprzeciw wyraziła sejmikowa opozycja z PiS i SLD, postulując znalezienie pieniędzy na inwestycję w budżecie. O najlepszym wariantcie finansowania budowy mają rozmawiać wszystkie sejmikowe siły polityczne.

>>> strona 3

Podczas listopadowych prac sejmiku radni rozpatrzyli w pierwszym czytaniu projekty budżetu województwa na 2014 rok i wieloletniej prognozy finansowej regionu.

Planowane dochody to prawie 1,1 mld złotych, zaś wydatki – niespełna 1,25 mld złotych. Deficyt pokryjemy z emisji obligacji. Na koniec przyszłego roku województwo może być już zadłużone nawet na pół miliarda złotych. Na razie w projektach nie zapisano pieniędzy unijnych przyznanych nam na lata 2014-2020. Dopóki to nie nastąpi, próżno wypatrywać w dokumentach nowych inwestycji.

>>> strona 4

na wstępie

Pora
decydować

Artur Boinński

Jak sfinansować budowę szpitala dziecięcego? Koalicja skłania się ku projektowi partnerstwa publiczno-prywatnego. W tej koncepcji w sumie wydamy więcej pieniędzy, ale to obciążenie rozłożone zostanie na wiele lat, więc nie będzie jednorazowo tak mocno odczuwalne. Opozycja wołałaby, żeby nie przepłacać i postawić skromniejszy szpital, próbując zacisnąć pasa i w krótszym czasie poszukać pieniędzy na ten cel w (i tak już zadłużonym) budżecie. Przypomina to trochę dylemat, przed jakim staje rodzina planująca kupno nowego samochodu. Może wziąć wieloletni kredyt na wymarzony model, mając świadomość, że wraz z odsetkami wyda na to znacznie więcej, za to będzie mogła w miarę swobodnie realizować przez kolejne lata także inne swoje potrzeby. Albo kupić auto trochę gorsze i tańsze, spinając się (kosztem rezygnacji np. z wyjazdów na wakacje czy wyjść do teatru) i spłacając je w miarę szybko. Co lepsze? Nie wiem. Wiem natomiast, że chyba już nie czas na dyskusje, ale pora na jak najszybsze podejmowanie decyzji. Puentą niech bowiem będzie wypowiedź przedstawicieli lekarzy z obecnego szpitala dziecięcego, która po wysłuchaniu długich sporów radnych z dwóch sejmikowych komisji na odchodne wygarnęła im: – Jestem przerażona tym, co dzisiaj zobaczyłam i usłyszałam. Obawiam się, że w ten sposób dyskusje będą się toczyły przez kolejne dziesięć lat, a mali pacjenci i ich rodzice będą musieli znosić warunki urągające ich godności. ●

Świętowanie niepodległości

Z udziałem przedstawicieli samorządu województwa odbyły się wielkopolskie obchody Narodowego Święta Niepodległości.

W głównych uroczystościach, zorganizowanych przez wojewodę, wzięli udział przewodniczący sejmiku Lech Dymarski i członek zarządu województwa Tomasz Bugajski. Odbyła się msza św. w farze, następnie świętowano na placu Wolności.

Tradycyjnie obchody 11 listopada uświetnił wieczorny koncert współorganizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego i Teatr Wielki w Poznaniu. W gmachu opery zabrzmiała muzyka Krzysztofa Pendereckiego. Z kolei 17 listopada w poznańskiej katedrze została odprawiona msza święta w intencji władców polskich z dynastii Piastów. W uroczystości uczestniczył marszałek Marek Woźniak. ABO

Czas na kolej

Zawarto umowę w sprawie funkcjonowania kolei metropolitalnej w aglomeracji poznańskiej.

Efekty współpracy między samorządami a kolejarzami mają być widoczne za kilka lat. Podpisana 26 listopada w Poznaniu umowa na rzecz stworzenia nowoczesnej sieci zintegrowanego transportu szynowego w regionie to następny krok do poprawy sytuacji pasażerów dojeżdżających codziennie pociągami do pracy. Eksperti ze stowarzyszenia „Metropolia Poznań” opracują szczegółową dokumentację, na podstawie której, przy pomocy samorządu województwa, chcą walczyć o dotacje z funduszy UE. – Szyny nie mogą leżeć odłogiem, chcemy je lepiej wykorzystać – mówi dyrektor biura stowarzyszenia Maciej Musiał.

Bruksela w budżecie na lata 2014-2020 postawiła na kolej, dlatego plany samorządowców wyglądają ambitnie. Połączeń między podpoznańskimi gminami ma być więcej, dworce zostaną przekształcone w stacje przesiadkowe, zmienić mają się też drogi dojazdowe do przystanków. – Na trasie do Wągrowca samorząd województwa zainwestował już w remont linii i okazuje się, że wzrost liczby pasażerów jest większy niż się spodziewano – zobrazował Maciej Musiał. Stowarzyszenie przygotowało wstępny plan inwestycji. Zakłada on stworzenie zintegrowanego transportu szynowego w oparciu o poznański węzeł kolejowy. Na czele komitetu sterującego projektem stanął wicemarszałek województwa Wojciech Jankowski, który podkreślił, że je-

Dzięki kolei metropolitalnej za kilka lat jazda pociągiem podmiejskim po Poznaniu i okolicach ma być przyjemnością.

śli więcej pasażerów wybierze kolej, wzrosną wpływy z biletów i mniej trzeba będzie dopłacać do połączeń. Słowem: za te same pieniądze będzie można uruchomić więcej pociągów. – Kolej nie straciła na znaczeniu. Wręcz przeciwnie – zaakcentował wicemarszałek. Wielkopolski samorząd kontynuuje proces wymiany taboru kolejowego na nowoczesny, kupując „elfy” i modernizując inne pociągi. Przy wykorzystaniu funduszy

UE zakłada też rewitalizację linii kolejowej z Poznania do Piły, a także kupno nowych szynobusów.

W planach stowarzyszenia jest natomiast odnowa starych dworców i budowa wspomnianych węzłów przesiadkowych na stacjach. Powstaną parkingi dla samochodów, rowerów, podjazdy dla autobusów. Do tego drogi i punkty usługowe. Te inwestycje mają zachęcić mieszkańców regionu do korzystania z kolei. RAK

Na jarmark
do Szreniawy

Jest okazja, by całą rodziną zanurzyć się w atmosferze zbliżających się świąt.

Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w podpoznańskiej Szreniawie zaprasza na coroczny Jarmark Bożonarodzeniowy.

W niedzielę 15 grudnia, w godzinach od 10 do 17, na terenie muzealnego folwarku będzie można obejrzeć okolicznościowe występy, nabyć tradycyjne produkty, a przede wszystkim spróbować samodzielnie upiec piernik, pomalować bombkę na choinkę, odlać świąteczną czekoladkę czy zrobić bożonarodzeniowy stroik. ABO

Świat stoi przed nimi otworem

– Osiągnięcia dzisiejszych laureatów przyprawiają o zawrót głowy. Widać, że świat nie ma dla nich granic – powiedział marszałek Marek Woźniak, wręczając 10 grudnia stypendia naukowe przyznane 23 wyróżniającym się wielkopolskim uczniom i studentom. Samorząd województwa przeznaczył na to 51 tys. zł. Znacznie więcej (prawie 900 tys. zł) zarezerwowano w budżecie na stypendia socjalne, z których korzysta kilkuset uczniów, słuchaczy i studentów z regionu. ABO

Szkola zawodowców

Pod koniec listopada na Politechnice Poznańskiej podpisano umowy o współpracy między uczelnia a szkołami ponadgimnazjalnymi z regionu, prowadzącymi kształcenie zawodowe.

Współpraca dotyczy projektu „Czas zawodowców – wielkopolskie kształcenie zawodowe”, który realizowany jest od lipca 2012 r. przez samorząd województwa w partnerstwie z Politechniką Poznańską. Stanowi on rozwinięcie dotychczasowego przedsięwzięcia pn. „Wielkopolski system monitorowania i prognozowania”, którego istotą było opracowanie innowacyjnego systemu zbierania i monitorowania informacji o kompe-

tencjach oraz umiejętnościach zawodowych uczniów w kontekście rynku pracy.

Do przedsięwzięcia, dofinansowanego z programu Kapitał Ludzki, przystąpiły dotąd 52 szkoły, z czego 35 zostało objętych kształceniem modułowym i systemem e-learningu.

Wszystkie placówki mają możliwość korzystania z praktyk zawodowych, które są prowadzone w laboratoriach w Poznaniu i Pile oraz u zainteresowanych przedsiębiorców. Do 30 września 2015 r. w tych praktykach weźmie udział 9280 uczniów i uczennic z wielkopolskich techników. Kształcenie modułowe obejmie przynajmniej 1750 osób, a łącznie w projekcie weźmie udział 10 tysięcy uczniów. RAK

Chcemy pomóc
po wybuchu

Samorząd województwa deklaruje pomoc dla dotkniętego w połowie listopada wybuchem gazu Jankowa Przygodzkiego.

O możliwych działaniach w tej sprawie rozmawiano między innymi podczas listopadowej sesji sejmiku.

– Jako samorząd województwa nie możemy przekazywać pomocy bezpośrednio osobom poszkodowanym. Jesteśmy natomiast otwarci na wsparcie lokalnych samorządów, dotyczące odbudowy miejscowej infrastruktury – mówił w trakcie sesji marszałek Marek Woźniak.

Marszałek odwiedził dotknięte eksplozją tereny tuż po zakończeniu akcji ratunkowej. Na zaproszenie mieszkańców gościł w Jankowie Przygodzkim, razem z członkiem zarządu województwa Krzysztofem Grabowskim, ponownie 3 grudnia. Z przedstawicielami miejscowej społeczności rozmawiano wówczas o oczekiwaniach i możliwościach wsparcia ze strony regionalnego samorządu.

Najprawdopodobniej województwo będzie mogło udzielić pomocy w zakresie odbudowy zniszczonych dróg gruntowych oraz partycypacji w odtworzeniu drogi powiatowej, czyli ul. Ostrowskiej. Marszałek zadeklarował również wsparcie miejscowej jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, w postaci pozyskania dla niej nowego samochodu do działań pożarniczych. ABO

Obradowali
marszałkowie

Jakie są perspektywy rozwoju polskiej gospodarki w latach 2014-2020, wyznaczających nowy okres programowania Unii Europejskiej?

Kwestie powiązane z powyższym tematem były przedmiotem obrad Konwentu Marszałków Województw RP, którego posiedzenie odbyło się w dniach 4-5 grudnia w Toruniu. Była to również okazja do rozmów z przedstawicielami administracji rządowej o dokumentach regulujących wdrażanie pomocy unijnej w nowej perspektywie finansowej.

Podczas spotkania, w którym uczestniczył marszałek Marek Woźniak, nie zabrakło też dyskusji o proponowanych korektach w „janosikowym”. Większość regionów opowiada się przeciwko zmianom w tym mechanizmie wyrównawczym, wspomagającym dochody biedniejszych jednostek samorządu terytorialnego. ABO

Szpital trzeba zbudować. Ale jak?

Partnerstwo publiczno-prywatne budzi zastrzeżenia części radnych.

Samorząd województwa od dłuższego czasu przy-
mierza się do wybudowa-
nia nowego szpitala w Po-
znaniu, który scali rozpro-
szone obecnie w kilku miej-
scach (w większości – w kie-
pskich warunkach lokalowych)
oddziały pediatryczne i gine-
kologiczno-położnicze. Od lat
problemem było znalezienie
źródła finansowania tej
ogromnej inwestycji.

W ostatnim czasie władze
województwa skłaniały się
ku koncepcji partnerstwa pu-
bliczno-prywatnego. W tym
wariantcie skredytowanie, wy-
budowanie i utrzymanie bu-
dynku wzięły na siebie pod-
miot prywatny, a samorząd
przez 20-30 lat spłacałby go,
wnosząc tzw. opłatę za do-
stępność. W listopadzie ogło-
szono, że wielkopolski projekt
PPP, mający być pilotażowym
w skali kraju, uzyskał wspar-
cie Ministerstwa Rozwoju Re-
gionalnego, które zaoferowa-
ło pomoc doradców, o warto-
ści szacowanej nawet na 1,5
mln zł. W przedstawionej sejm-
nikowi propozycji wieloletniej
prognozy finansowej woje-
wództwa pojawiły się pierw-
sze zapisy, rezerwujące pie-
niądze na opłatę za dostęp-
ność za kilka lat.

Podczas debaty budżeto-
wej swój sprzeciw ostro wy-
artykułowała jednak sejmni-
kowa opozycja z PiS i SLD.
Radni tych ugrupowań sugie-
rowali, że należałoby ograni-
czyć budowę szpitala tylko do
oddziałów dziecięcych (pozo-
stawiając położnictwo w zmo-
dernizowanych budynkach
przy ul. Jarochońskiego), a
taką okrojoną inwestycję
sfinansować z budżetu woje-

Posiedzeniu połączonych sejmikowych komisji zdrowia i gospodarki, poświęconemu szpitalowi dziecięcemu, towarzyszyło sporo emocji związanych ze sposobem sfinansowania tej inwestycji.

wództwa (licząc też na środki z UE i z ewentualnej sprzedaży nieruchomości należą-
cych do samorządu).

3 grudnia, na posiedzeniu
połączonych sejmikowych komisji
zdrowia i gospodarki, w
świecie kamer strony spo-
ru nie szczędziły sobie cierp-
kich słów.

– Skąd naiwna wiara ko-
alicji, że PPP to najlepszy
projekt? Mamy budować szpi-
tal na miarę rzeczywistych
potrzeb czy indywidualnych
ambicji? – pytał Marek Nie-
dbala z SLD.

– Przy formule PPP prze-
płacimy za szpital przynajm-
niej dwukrotnie. Jeżeli coś

jest priorytetem, to muszą
się na to znaleźć środki w bu-
dżecie. To jak z palaczem,
który na papierosy zawsze
znajdzie pieniądze – obrazo-
wał Zbigniew Czerwiński z
PiS.

– O takim rozwiązaniu, jak
PPP, mowa była od dłuższego
czasu. Wydaje się, że panowie
zaczęliście negocjować tę ideę
w momencie, gdy zaczyna się
ona realizować – mówił Rafał
Żelanowski z PO.

– Miałem wrażenie, że
wszyscy umawialiśmy się na
budowę szpitala mającego
służyć przez 30-50 lat, a nie
szpitalika rozwiązującego do-
raźne problemy – odpowiadał

marszałek Marek Woźniak.
I tłumaczył, że limity zadłu-
żenia i perspektywa skorzy-
stania z unijnego wsparcia na
lata 2014-2020 (potrzeba re-
zerwy na wkład własny do
przyszłych projektów) unie-
możliwiają podjęcie tej inwe-
stycji ze środków budżeto-
wych. – Nie wstrzymujmy
tych prac, bo za moment,
podczas kampanii wyborczej,
znów skierujecie do nas za-
rzut, że nic się w sprawie
szpitala nie dzieje – apelował
marszałek.

Ostatecznie radni przegło-
sowali postulat, by zarząd
województwa przedstawił
analizę możliwości sfinanso-

wania budowy mniejszego
szpitala z budżetu.

Jeszcze dalej poszły kon-
kluzje z posiedzenia (znacznie
bardziej spokojnego i mery-
torycznego) Komisji Budżeto-
wej 6 grudnia. W dyskusji
radni prezentowali nie tylko
różne koncepcje sfinansowa-
nia budowy szpitala i jego
wielkości, ale nawet wrócili do
rozważań na temat tego,
gdzie obiekt miałby powstać.

Marszałek Marek Woźniak
zapropozował, by zorganizo-
wać spotkanie, podczas któ-
rego raz jeszcze przedysku-
towane zostaną powyższe
kwestie i rozważony będzie
wybór najlepszej opcji zwią-

Taka jest wizja

Jak miałby wyglądać nowy
szpital dziecięco-położniczy,
zbudowany w ramach PPP,
według koncepcji zaprezen-
towanej radnym przez samo-
rządową spółkę Szpitale Wiel-
kopolski?

- lokalizacja: ul. Szwajcarska, na działce przekazanej już województwu na ten cel przez miasto;
- rozpoczęcie działalności: 2018 r.;
- koszt budowy: 330-415 mln zł;
- czas spłaty w ramach opłaty za dostępność: 20-30 lat;
- łączny koszt opłat za dostępność: 940-1155 mln zł (37-46 mln zł rocznie);
- wielkość szpitala: ok. 400 łóżek na 14 oddziałach (a także 26 łóżek dla rodziców nocujących z chorymi dziećmi), plus szpitalny oddział ratunkowy, blok operacyjny, blok porodowy, laboratoria, 26 przyszpitalnych poradni;
- powierzchnia: 40.000 metrów kwadratowych na 5 kondygnacjach;
- parking na 840 miejsc.

zanej z budową lecznicy. W tej
sytuacji PiS wycofał swoje
poprawki do przyszłorocznego
budżetu, w których po-
stulował cięcia w wydatkach
dla znalezienia pieniędzy na
projekt szpitala (oznaczałoby
to pośrednią zgodę na odejście
od PPP). Z kolei zarząd obie-
cał zrezygnować z zapisu
w WPF wskazującego już te-
raz na konieczność ponosze-
nia opłat za dostępność
w formule PPP. **ABO**

Nowoczesne wozy bojowe dla wielkopolskich strażaków

21 nowych samochodów ratowniczo-gaśniczych oraz kilkadziesiąt zestawów ratownictwa medycznego i technicznego przekazał strażakom ochotnikom marszałek województwa Marek Woźniak (na zdjęciu w towarzystwie prezesa wielkopolskich OSP Stefana Mikołajczaka). W spotkaniu, które odbyło się 16 listopada na terenie MTP, uczestniczył też członek zarządu województwa Krzysztof Grabowski. Sprzęt o wartości ponad 4,5 mln zł będzie ograniczał skutki negatywnego wpływu człowieka na środowisko naturalne, a także przeciwdziałał i usuwał skutki klęsk, katastrof i innych wypadków. Z kolei zestawy ratownictwa medycznego pomogą skuteczniej ratować życie ludzkie. Ponadto 6 grudnia w Turku marszałek przekazał w komendzie powiatowej Państwowej Straży Pożarnej kluczyki do kolejnego specjalistycznego samochodu gaśniczego. **RAK**

Jabłko zamiast papierosa

21 listopada w regionie
obchodzono kolejną edy-
cję światowego dnia ru-
zania palenia tytoniu.

W trzech wielkopolskich
szpitalach podległych samo-
rządowi województwa (w Ka-
liszu, Koninie i Poznaniu)
mieszkańcy mogli bezpłatnie
sprawdzić stan swoich płuc,
dowiedzieć się, w jaki sposób
skutecznie rzucić palenie i...
pozbyć się papierosów w za-
mian za zdrową przekąskę!
Chętni dostawali jabłka, a przy
okazji zbadano im poziom cu-
kru we krwi, sprawdzono wagę
i zmierzono ciśnienie. Akcja
pod hasłem „Zdrowie zamiast
papierosa”, organizowana
przez Urząd Marszałkowski
w Poznaniu, przypada zawsze
w trzeci czwartek listopada.

– Chcemy zwrócić uwagę,
jak szkodliwe jest palenie pa-
pierośców i zachęcić wszy-
stkich do rzucenia palenia
– mówił wicemarszałek wo-
jewództwa Mateusz Klemen-
ski. – Niebezpieczne dla zdro-
wia jest także biernie palenie
wśród osób przebywających
w otoczeniu palaczy, zwłasz-
cza wśród dzieci.

– Każdego roku 100 tys.
zgonów w Polsce ma bezpo-
średni związek z negatyw-
nymi skutkami palenia tyto-
niu. Ta liczba powinna prze-
mówić do wszystkich, którzy
zastanawiają się, czy warto
rzucić palenie – wtórował Ja-
kub Jędrzejewski, wicepre-
zes spółki Szpitale Wielko-
polski, partnera merytorycz-
nej akcji. **RAK**

Sejmikowe pytania

Przedstawiamy tematy, które radni poruszali 25 listopada, podczas XXXIX sesji sejmiku, w złożonych zapytaniach i interpelacjach.

Marcin Porzucek (PiS) interpelował w sprawie przebiegu egzaminów praktycznych na prawo jazdy w pilskim Wojewódzkim Ośrodku Ruchu Drogowego. Radny przedstawił też zapytanie członków klubu PiS dotyczące ewentualnej zmiany organu założycielskiego szpitala w Pile.

Jan Mosiński (PiS) poruszył kwestie: informowania radnych o wydarzeniach organizowanych w instytucjach podległych samorządowi, okoliczności asystowania osoby niepełnoletniej przy porodzie w kaliskim szpitalu, sposobu wyłonienia nowego dyrektora teatru w Kaliszu.

Marek Sowa (PiS) powrócił do interpelacji w sprawie braku ścieżki rowerowej wokół całego zbiornika retencyjnego w Pakosławiu. Mówił również o obawach kolejowych związkowców związanych z planami reorganizacji spółki PKP CARGO.

Maciej Wiśniewski (SLD), nawiązując do niedawnego pożaru budynku szpitalnego w Wonięściu, pytał o wyciągnięcie konsekwencji wobec osób odpowiedzialnych za ubezpieczenie nieruchomości na kwotę znacznie niższą niż poniesione straty.

Zbigniew Czerwiński (PiS) pytał, czy województwo dofinansowywało w ostatnich latach wystawianie spektaklu „Piolun” Teatru Osmeo Dnia oraz o ewentualne konsekwencje przegranych niedawno przez teatr procesu związanego z prawami autorskimi do tego przedstawienia.

Waldemar Witkowski (SLD) zaproponował, by objąć patronatem akcję zbierania niebezpiecznych odpadów (baterii i akumulatorów) oraz ustanowić nagrody dla najszybszych w tym zakresie szkół i przedszkoli.

Karol Kujawa (SLD) powrócił do sygnalizowanych przez siebie kilka miesięcy wcześniej problemów rolników z wjazdem na pola, spowodowanych uszkodzeniem urządzeń melioracyjnych podczas budowy węzła autostradowego Słupca.

Zbigniew Ajchler (niezależny) poinformował o zamiarze złożenia wniosków do ABW, NIK i prokuratury w sprawie działalności Lokalnej Grupy Rybackiej Obra-Warta, która funkcjonuje w województwie lubuskim oraz w powiecie międzychodzkiem.

Budżet nabiera kształtu

Sejmik rozpatrzył w pierwszym czytaniu projekty planu dochodów i wydatków województwa na 2014 r. oraz wieloletniej prognozy finansowej regionu.

Przedstawiając projekty dokumentów dziennikarzom, marszałek Marek Woźniak powiedział, że to jest dobry budżet, który idealnie wpisuje się w czas, w którym powstaje. – Kończy się obecna perspektywa finansowa UE, dlatego w 2014 roku finalizujemy część przedsięwzięć: np. zakup „elfów”, inwestycje drogowe i program modernizacji placówek zdrowotnych.

Planowane w przyszłym roku dochody budżetu mają wynieść 1 mld 098 mln zł, a wydatki 1 mld 246 mln zł oraz 25 mln na wykup obligacji. Deficyt w regionalnej kasie sięgnie 148 mln zł i będzie sfinansowany z emisji obligacji. W tych prognozach nie ujęto pieniędzy, które trafią do Wielkopolski w ramach nowego unijnego rozdania na lata 2014-2020.

Zadłużenie województwa na koniec 2013 r. ma wynosić 446 mln zł. To bezpieczny poziom długu, który nie odbiera możliwości dalszego inwestowania. Samorząd chce oszczędzać pieniądze w przyszłym roku na wkład własny dla planowanych projektów unijnych. Z tego względu w 2014 r. nie rozpocznie się w regionie żadna nowa inwestycja. – W przyszłorocznym budżecie nie ma fajerwerków wyborczych. Można sztucznie zwiększyć dochody i dopasować wydatki, ale nie uznaję zasady „zastaw się, a postaw się” – tłumaczył Marek Woźniak.

Marszałek poinformował też, że w urzędzie marszałkowskim zakończono proces cięć, które następowały w ostatnich latach i dotyczyły zarówno jednostek podległych samorządowi regionu, jak i samego urzędu. – W tym budżecie nie będzie już obniżek, bo osiągnęliśmy zadowalający poziom. Wśród samorządów wojewódzkich nasz urząd jest najtańszy.

Co nas czeka w 2014 roku? Na dochody w budżecie składają się: wpływy z podatków PIT i CIT (463 mln zł), dotacje celowe (430,5 mln zł), subwencja ogólna (116,6 mln) i pozostałe wpływy w kwocie 87,9 mln zł. Wśród wydatków 755 mln zł stanowią wydatki bieżące, a 490 mln zł – inwestycje. Najwięcej, 459 mln zł, wydamy na infrastrukturę drogową i kolejową, m.in. na dotację do przewozów regionalnych. W 2014 r. dostaniemy dwa ostatnie „elfy”, zakończy się budowa obwodnicy Opalenicy i Czarnkowa, a także remont drogi z Murowanej Gośliny do Wągrowca. Ponad 170 mln zł wesprze inwestycje melioracyjne, a 86 mln zł trafi na budowę nowej siedziby UMWW.

Modernizacja drogi wojewódzkiej nr 196 z Murowanej Gośliny do Wągrowca zostanie zakończona w 2014 r. Wartość inwestycji dofinansowanej z UE przekracza 69 mln zł.

Nieco mniej zaplanowano na razie na bieżące utrzymanie dróg, ale padła obietnica, że w maju, po rozliczeniu budżetu z 2013 r., na ten cel zostanie dołożone 12 mln zł.

Skarbnik województwa Elżbieta Kuzdro-Lubińska, prezentując budżet radnym, zaznaczyła, że dochody zaplanowano ostrożnie, biorąc pod uwagę m.in. najniższy w Polsce poziom bezrobocia i poprawiającą się sytuację gospodarczą w województwie. Te zapewnienia nie przekonały radnych opozycji, którzy już podczas posiedzenia Komisji Budżetowej skrytykowali jako zbyt optymistyczne założenia budżetu i WPF dotyczące planowanego wzrostu dochodów z podatków.

Zbigniew Czerwiński (PiS) zgłosił podczas sesji liczne poprawki, zakładające m.in. niższe koszty obsługi zadłużenia regionalnego budżetu oraz zmniejszenie wynagrodzeń i wydatków bieżących w Urzędzie Marszałkowskim i jednostkach podległych samorządowi. Zaoszczędzone w ten sposób pieniądze (kilkamilionów zł) opozycja chciała przeznaczyć na zaprojektowanie nowego szpitala dziecięcego w Poznaniu (ostatecznie Zbigniew Czerwiński wycofał te poprawki podczas grudniowej Komisji Budżetowej). Wątpliwości radnego budziło też niewystarczające uzasadnienie wnio-

sków o dokapitalizowanie spółki Koleje Wielkopolskie oraz kwoty przeznaczonej na informatyzację szpitali.

Waldemar Witkowski (SLD) zasygnalizował natomiast wniesienie poprawek dotyczących: innego podejścia do budowy szpitala dziecięcego w Poznaniu (o tej inwestycji szerzej piszemy na stronie 3), wsparcia dla zabiegów in vitro, a także lepszego dostępu do kultury wysokiej dla dzieci, studentów i emerytów. RAK

Niższy deficyt i mniej obligacji w 2013 roku

Sejmik podjął też decyzję w sprawie zmiany budżetu województwa na 2013 rok, obniżając kwoty zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków w regionalnej kasie. W efekcie o 20 mln zł obniżono deficyt budżetu, co umożliwiło rezygnację z emisji dodatkowych obligacji w wysokości 20 mln zł.

Które zadania przesunięto do realizacji na 2014 rok? Ze względu na kłopoty z wykonawcami dróg i opóźnienia w ich budowie, dopiero w przyszłym roku dokończona zostanie obwodnica Czarnkowa i droga z Murowanej Gośliny do Wągrowca.

Lekcja regionalnej demokracji na żywo

Uczniowie i nauczyciele z Gimnazjum nr 8 w Lesznie oraz z Zespołu Szkół w Parkowie byli gośćmi listopadowej sesji sejmiku województwa. Była to dla nich okazja, by zobaczyć, jak radni dyskutują na temat przyszłorocznego budżetu regionu.

Chcą „schetynówek”

Radni przyjęli stanowisko sejmiku w sprawie środków na realizację Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych w 2014 r.

Chodzi o pieniądze na popularne „schetynówki”. Sejmik negatywnie ocenił fakt, że w przyjętym przez rząd projekcie przyszłorocznego budżetu państwa zmniejszono rezerwę celową na ten cel z miliarda do 250 milionów złotych. To może oznaczać niezrealizowanie nawet kilkudziesięciu lokalnych inwestycji drogowych w Wielkopolsce. Sejmik apelował w tej sytuacji o rozważenie możliwości przywrócenia pierwotnie planowanych kwot w budżecie.

Uchwała, zainicjowana przez radnego Marcina Porzucka, została przyjęta jednogłośnie.

Podstuchane gwiazdki

Jak w urzędzie wydawano decyzję w sprawie kategoryzacji hotelu.

Podczas listopadowej sesji sejmiku marszałek Marek Woźniak przedstawił radnym informacje o pracach powołanego przez siebie zespołu, który ma zbadać sposób i okoliczności wydania decyzji o przyznaniu liczby gwiazdek jednemu z poznańskich hoteli.

Sprawę opisał „Głos Wielkopolski”. Przy okazji innego postępowania prowadzonego przez Centralne Biuro Śledcze podsłuchiwane były rozmowy właściciela hotelu, który wystąpił do Urzędu Marszałkowskiego o kategoryzację obiektu. Z podsłuchów miało wynikać, że ponieważ biznesmenowi zależało na czasie (starał się o pozwolenie na kasyno), dopytywał pracowników Departamentu Sportu

i Turystyki o osoby ze świata polityki, które mogłyby „naciśnąć” w tej sprawie na dyrektora departamentu. W dodatku, gdy dokument został już wystawiony, na jednym z egzemplarzy poprawiano datę wydania decyzji. Prokuratura i policja umorzyły postępowania w obu tych wątkach.

Po publikacji marszałek powołał w urzędzie zespół kontrolny, na czele z sekretarzem województwa Adamem Habryłą. Jak tłumaczył Marek Woźniak, chodzi o sprawdzenie zgodności działania urzędników z Kodeksem Postępowania Administracyjnego oraz z wewnętrznym kodeksem etyki UMWW. Na razie wysłuchano wyjaśnień zainteresowanych pracowników, prze-

rzano dokumentację sprawy i wystąpiono do prokuratury o udostępnienie stosownych materiałów.

– Czekamy na stenogramy podsłuchanych rozmów. Na tym etapie wydaje się jednak, że w artykule ta sprawa została przedstawiona nieco bardziej sensacyjnie, niż było to w rzeczywistości – mówił podczas sesji Marek Woźniak. – Chcę podkreślić, że osobiście nie znam tego biznesmena, nie rozmawiałem z nim, nie wieriałem na nikogo żadnych nacisków, nie uczestniczyłem też w żadnym elemencie tego postępowania dotyczącego kategoryzacji hotelu.

Marszałek przyznał jednak, że po wstępnym zbadaniu sprawy można mieć pewne

zastrzeżenia do postępowania urzędników (np. w zakresie organizacji pracy departamentu czy sposobu przekazania decyzji zainteresowanej stronie) i mówić o uchybieniach przy sposobie skorygowania błędnej daty na dokumencie.

Na wniosek radnych opozycji (podczas konferencji prasowej PiS mówił nawet o „małej aferze hazardowej”) sejmik postanowił, że sprawę zbada też Komisja Rewizyjna.

– Deklaruję daleko idącą współpracę z komisją – zapowiedział marszałek. – Apelowalbym jednak, by nie robić z tego sprawy politycznej i nie zachowywać się jak komisja śledcza, bo nie taki jest charakter tej sprawy. ABO

Heskie rozmowy o ekologii

Zapoznanie się z technologiami środowiskowymi, związanymi przede wszystkim z wykorzystaniem odpadów jako surowca energetycznego oraz alternatywnymi źródłami energii, było celem wizyty studyjnej sejmikowych radnych w Hesji. W dniach 6-9 listopada członkowie Komisji Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej spotkali się z wicepremierem kraju związkowego Hesja Jörgiem-Uwe Hahnem oraz z przedstawicielami heskiego Ministerstwa Ochrony Środowiska, Energii, Rolnictwa i Ochrony Konsumenta. Delegacja wielkopolskiego sejmiku odwiedziła również kilka obiektów, m.in. park przemysłowy „Frankfurt Höchst”, zakład komunalny FES we Frankfurcie nad Menem, a także House of Clean Energy w Flörsheim nad Menem. Hesja jest landem, który mocno inwestuje w doświadczenia dotyczące pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. To również europejski lider w prowadzeniu działań z różnych dziedzin ochrony środowiska. SN

Kulturalne województwa

Przewodniczący wielkopolskiego sejmiku Lech Dymarski stanął na czele Komisji ds. Kultury i Dziedzictwa Narodowego Związku Województw RP.

Wyboru członkowie komisji dokonali podczas posiedzenia, które odbyło się 28 listopada w Warszawie.

Komisja, w której składzie zasiadają przedstawiciele 16 regionów (marszałkowie, radni, urzędnicy, dyrektorzy jednostek kultury), jest organem opiniodawczo-doradczym Związku Województw. Do jej zadań należy m.in. opiniowanie projektów aktów prawnych z zakresu kultury i dziedzictwa narodowego, wymiana doświadczeń między regionami w tym zakresie, mo-

Lech Dymarski i Olgierd Łukasiewicz podczas czerwcowego Konwentu Przewodniczących Sejmików w Gnieźnie.

nitorowanie kondycji instytucji prowadzonych przez samorządy województw. W ostatnim czasie członkowie komisji o sytuacji aktorów w tych placówkach rozmawiali z prezesem Związku Artystów Scen Polskich Olgierdem Łukasiewiczem. ABO

Jak ochronić przyrodę?

Sejmik zatwierdził program ochrony powietrza dla Wielkopolski i przyjął raporty o stanie środowiska w regionie.

Program ochrony powietrza dla województwa wielkopolskiego opisuje największe zagrożenia, związane m.in. z nadmierną emisją pyłów, spalaniem odpadów, a także wyzwania – np. ograniczenie palenia węglem w obiektach użyteczności publicznej, rozbudowę sieci gazowej i ciepłej czy edukację ekologiczną.

– Chcę wrócić do dyskusji na temat pyłu, który powstaje z różnych źródeł, ale najbardziej ze spalanych paliw. Tylko sejmik może ograniczyć

spalanie plastików, węgla brunatnego i śmieci, a za wzór może nam służyć województwo małopolskie – stwierdził podczas sesji Waldemar Witkowski (SLD). – Pyły są szkodliwe dla zdrowia, bo zanieczyszczenie powietrza wpływa na rozwój chorób nowotworowych.

Z danych Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Poznaniu wynika, że w Wielkopolsce nie ma poważnych rocznych przekroczeń dotyczących zanieczyszczeń powietrza, a występują jedynie niewielkie dobowe przekroczenia stężenia pyłu w Poznaniu, zwłaszcza w sezonie zimowym (grzew-

czym). Z przyjętej przez radnych informacji o stanie środowiska w regionie w 2012 roku wynika natomiast, że gorzej wygląda jakość wód, spośród których 75 proc. jest pozaklasowych, choć o ich złym stanie decyduje najczęściej przekroczenie jednego spośród wielu wskaźników.

Sejmik zaakceptował też raport z wykonania programu ochrony środowiska województwa wielkopolskiego w latach 2011-2012. Naukowcy zbadali m.in. zużycie wody, gospodarkę wodno-ściekową, jakość wód powierzchniowych i płynących, stan powietrza atmosferycznego i normy hałasu. RAK

Zrzekł się mandatu

Leszek Wojtasiak zrzekł się mandatu radnego województwa, a sejmik podjął stwierdzającą wygaśnięcie tego mandatu uchwałę.

W lutym 2013 r. Wojtasiak zrezygnował z funkcji wicemarszałka po tym, jak Centralne Biuro Antykorupcyjne zażądało jego odwołania w związku z naruszeniem ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne.

Następnie prokuratura oskarżyła Wojtasiaka o brak wpisów w oświadczeniach majątkowych informacji o posiadanych udziałach w spółkach. Sąd uznał, że radny złamał przepisy, ale społeczna szkodliwość tego czynu była nieznaczna (bo spółki były „martwe”). Sprawa została więc warunkowo umorzona.

Przepisy, na podstawie których wybrani zostali radni na obecną kadencję, mówiły, że taki wyrok sądu oznacza utratę mandatu. Później wszedł jednak w życie nowy Kodeks wyborczy, który nie przewiduje takich sankcji. Według prawników, których wykładnię przedstawił dziennikarzom Leszek Wojtasiak, należałoby zastosować korzystniejsze dla niego, aktualne przepisy. Mimo to radny postanowił zrzec się mandatu.

– Nie chciałbym zajmować opinii publicznej długotrwałymi sporami wokół mojej osoby. Chodzi też o pokazanie, że w polityce powinny obowiązywać pewne standardy – tłumaczył były wicemarszałek. I zapowiedział aktywny udział w życiu politycznym oraz start w kolejnych wyborach samorządowych. ABO

Radni sprawdzili, co słyhać na Ławicy

Wojewódzcy i miejscy radni odwiedzili poznańskie lotnisko, z którego dotarło ostatnio kilka pomyślnych wieści.

12 listopada w Porcie Lotniczym Poznań-Ławica na wspólnym posiedzeniu spotkali się członkowie sejmikowej Komisji Gospodarki oraz miejskiej Komisji Budżetu, Nadzoru Właścicielskiego, Rozwoju Gospodarczego i Promocji.

Radni, w towarzystwie prezesa Ławicy Mariusza Wiątrowskiego, zwiedzili tereny rozbudowanego lotniska, zapoznając się przede wszystkim z ukończonymi niedawno inwestycjami współfinansowanymi z dotacji unijnych. Samorządowcy oraz zaproszeni

Radni wojewódzcy i miejscy zapoznali się na Ławicy z ukończonymi niedawno inwestycjami.

goście reprezentujący sektor instytucji otoczenia biznesu dyskutowali między innymi o roli miasta, aglomeracji i wo-

jewództwa w kreowaniu rozwoju przedsiębiorczości, a także o roli regionalnego lotniska w tym zakresie.

Po okresie złych informacji, związanych głównie ze spadkiem ruchu na lotnisku, w ostatnim czasie z Ławicy dotarło kilka lepszych wieści.

Lufthansa wprowadziła już teraz jeden dodatkowy rejs dziennie do Frankfurtu, a od wiosny zaproponuje również dodatkowe połączenie do Monachium (jednocześnie z Poznania do tego miasta nie mieści przewoźnik operujący obecnie większymi samolotami). Z kolei od kwietnia nowe linie Etihad Regional zamierzają latać z Poznania na berlińskie lotnisko Tegel, licząc głównie na pasażerów udających się tranzytem w dalszą podróż. Natomiast Ryanair

ogłosił powrót zawieszonych na sezon zimowy połączeń lotniczych. Na przełomie marca i kwietnia polecimy zatem ponownie z tym przewoźnikiem z Poznania do: Barcelony El Prat, East Midlands, Edynburga, Mediolanu Bergamo, Palma de Mallorca.

2 grudnia, z udziałem m.in. wicemarszałka Wojciecha Janikowiaka, na Ławicy wmurowano akt erekcyjny pod budowę nowej, 34-metrowej wieży kontroli ruchu lotniczego wraz z ośrodkiem radiokomunikacyjnym. Ta inwestycja Polskiej Agencji Żegluga Powietrznej kosztować ma ponad 22 mln zł. Charakterystyczny stożkowy kształt wieży znacznie wyróżnia nad lotniskiem już za rok. ABO

Samorządowe inwestycje w zdrowie

Zakończyła się gruntowna modernizacja Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kaliszu.

Za ponad 7,5 mln zł całkowitą przemianę przeszły oddziały: kardiologiczny, okulistyczny, neurochirurgiczny oraz częściowo oddział chirurgii szczękowo-twarzowej. Zmodernizowano i wzbogacono o nowoczesny sprzęt pracownię endoskopową. Nowa jakość wkraczała także do szpitalnej apłeki, gdzie pojawiła się aparatura do przygotowywania posiłków dla pacjentów wymagających karmienia pozastrojowego.

– Inwestycja objęła prawie 3600 m kw. powierzchni szpitala, ale prowadzone prace w żaden sposób nie zakłóciły funkcjonowania placówki – zauważa Wojciech Grzelak, dyrektor WSZ w Kaliszu.

Pieniądze zainwestowano nie tylko w mury. Oddział kardiologiczny może teraz pochwalic się między innymi nowoczesnym systemem monitorowania pacjentów. Okuliści mają do dyspozycji mikroskop operacyjny. Na całe przedsięwzięcie kaliski szpital wyłożył nieco ponad 270 tys. zł, a reszta pochodziła

Dzięki najnowszej inwestycji w kaliskim szpitalu, wartej ponad 7,5 mln zł, personel kilku oddziałów zyskał nowoczesny sprzęt medyczny i komfortowe warunki do pracy.

z funduszy unijnych w ramach WRPO.

Podsumowanie inwestycji odbyło się 18 listopada z udziałem m.in. władz województwa, parlamentarzystów i dyrektorów placówek współpracujących z kaliskim szpi-

talem. – Mamy ogromną satysfakcję z ponad 300 milionów złotych zainwestowanych w placówki opieki zdrowotnej w województwie – stwierdził podczas uroczystości marszałek Marek Woźniak.

Wraz z remontem szpitalnych oddziałów zakończył się też trzeci i ostatni etap termomodernizacji kaliskiego „okrąglaka”. Kosztował on prawie 10,5 mln zł. Przestarzałą kotłownię węglową wymieniono na no-

woczesną gazowo-olejową. – Kotłownia była prawdziwą udręką zwłaszcza dla okolicznych mieszkańców. Teraz problem został rozwiązany, a dzięki modernizacji możemy zaoszczędzić około 650 tys. zł rocznie – podkreślił Wojciech Grzelak. Jednocześnie na budynku kotłowni zainstalowano panele słoneczne, które są wykorzystywane do podgrzewania wody.

Warto dodać, że od 2006 r. na inwestycje w kaliskim szpitalu wydano już ponad 70 mln zł, z czego blisko 18 mln zł pochodzi z Unii Europejskiej. Szpital nie zamierza na tym poprzestać i planuje kolejne inwestycje, jak choćby wartej ponad 11 mln zł operację przeniesienia oddziałów położniczych z gmachu przy ulicy Toruńskiej do budynku przy ulicy Poznańskiej.

WSZ w Kaliszu obejmuje swoim zasięgiem około 400 tys. mieszkańców, a rocznie leczą się tutaj nawet 37 tys. pacjentów.

Andrzej Kurzyński

Szpitalne uroczystości

W listopadzie okazji do świętowania miały też dwie inne marszałkowskie lecznice.

16 listopada na terenie MTP odbyła się jubileuszowa gala 60-lecia Wielkopolskiego Centrum Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie. WCO może pochwalic się wielomilionowymi (także dzięki WRPO) inwestycjami, m.in. jest inwestorem w samorządowym programie stworzenia zamieszko- wych ośrodków radioterapii. Co roku w placówce hospitalizowanych jest 20 tys. chorych, a ponad 150 tys. korzysta z przyszpitalnych poradni. 19 listopada z kolei uroczystości zakończono wielomilionową (z dotacją WRPO) inwestycję w szpitalu w Ludwikowie, będącym częścią Wielkopolskiego Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii. Zmodernizowane i doposażone zostały budynki mieszczące oddziały leczenia gruźlicy. ABO

Tańszy prąd

Dziewięć wojewódzkich jednostek zapłaci od nowego roku o ponad 30 proc. mniej za energię elektryczną.

Wielkopolska Agencja Zarządzania Energią rozstrzygnęła przetarg na zakup prądu (nie dotyczy dystrybucji) dla wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych należących do Wielkopolskiej Grupy Zakupowej. 7 listopada odbyło się spotkanie, na którym poinformowano o wynikach przetargu, uzyskanej cenie zakupu i dalszych działaniach związanych z realizacją procedury zmiany sprzedawcy energii.

Najtańszą ofertę złożyła spółka Elektrociepłownia Andrychów, która do grudnia 2015 r. dostarczać będzie prąd do dziewięciu podmiotów, posiadających 62 punkty poboru energii. Szacunkowe zużycie w okresie obowiązywania umowy wyniesie 2077 MWh. – Spółka z Andrychowa za- oferowała cenę o ponad 100 zł niższą za 1 MWh od dotychczasowej, co umożliwi ponad 30 proc. oszczędności w kosztach energii elektrycznej – podkreśliła prezes WAZE Jadwiga Twardowska.

Po zmianie przepisów umożliwiających wybór sprzedawcy energii na wolnym rynku z takiej możliwości korzysta coraz więcej podmiotów. RAK

Odnawiają wielkopolską wieś

3 grudnia w Poznaniu samorządowcy podsumowali dotychczasowe efekty realizacji programu „Wielkopolska Odnowa Wsi 2013-2020”.

Program służy aktywizacji społeczności lokalnych na obszarach wiejskich naszego województwa. Wspiera i zachęca do zaangażowania w realizację przedsięwzięć w małych miejscowościach, w oparciu o pomysły mieszkańców, inicjatywy sołeckie i koncepcje odnowy wsi. W programie, przyjętym przez sejmik w marcu 2013 roku, uczestniczy ponad 1200 sołectw ze 158 gmin regionu.

Dotychczasowe osiągnięcia i perspektywy programu na lata 2014-2015 przedstawił członek zarządu województwa Krzysztof Grabowski, podkreślając, że odnowa wsi stanowi impuls dla rozwoju lokalnych inicjatyw, dzięki którym poprawia się jakość życia na terenach wiejskich.

Pieniądze samorządu regionu, w połączeniu z funduszami sołeckimi i środkami gmin, pozwoliły sfinansować wiele ciekawych pomysłów: zarówno niewielkie przedsięwzięcia inwestycyjne, m.in. miejsca rekreacji i integracji, ścieżki rowerowe, place zabaw, zbiorniki i ciek wodne,

jak i projekty nieinwestycyjne, których celem jest integracja społeczność wiejskiej, przywrócenie zapomnianych tradycji i promocja wsi.

Odnowa wsi okazała się skuteczną koncepcją i metodą rozwoju obszarów wiejskich. Dlatego program, nadzorowany przez Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi UMWW, wpisano do strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 r. Dyrektor departamentu Marek Beer podkreślił też znaczenie konkursów „Nasza wieś, naszą wspólną sprawą” oraz „Pięknieje wielkopolska wieś”. MM, RAK

Sprzęt, który pomoże, gdy nas zaleje

Nową mobilną pompownię wypróbowano w listopadzie na zbiorniku Rydzyna koło Leszna. Służy ona Wielkopolskiemu Zarządowi Melioracji i Urządzeń Wodnych w Poznaniu do wypompowywania wody z zalanych obszarów, przede wszystkim w trudnych warunkach terenowych. Jej zakup sfinansowano z budżetu województwa wielkopolskiego oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu. ABO

W trosce o zatrudnienie

Wojewódzki Urząd Pracy podsumował efekty wdrażania programu Kapitał Ludzki, przygotował strategię zatrudnienia w regionie i próbuje dostosować kształcenie młodzieży do wymagań wielkopolskiego rynku pracy.

W latach 2007-2013 ponad 340 tys. Wielkopolan otrzymało wsparcie z Europejskiego Funduszu Społecznego. Najwięcej, ponad 150 tys. osób, wzięło udział w projektach edukacyjnych. Wśród beneficjentów programu było też 60 tys. bezrobotnych i ponad 8 tys. osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

– Beneficjenci PO KL to ponad 10 proc. mieszkańców województwa. Połowę tej liczby stanowią mieszkańcy wsi i małych miast, a ponad 130 tys. to osoby w wieku 15-24 lata – wyliczył wicemarszałek Wojciech Jankowiak podczas konferencji, która odbyła się 3 grudnia.

Budżet na realizację tych zadań wynosił około 630 mln euro, a w nowym budżecie UE na lata 2014-2020 Wielkopolska będzie miała do dyspozycji 714 mln euro na programy społeczne.

22 listopada z kolei samorządowcy, pracodawcy i przedstawiciele uczelni dyskutowali o dostosowaniu kształce-

nia do oczekiwań wielkopolskiego rynku pracy. Dr Anna Górna Kubacka z WUP zwróciła uwagę na kluczową rolę praktyk, niezbędnych w edukacji młodych wchodzących na rynek pracy. Prof. Ryszard Cichocki z UAM podkreślił, że najistotniejsza jest jakość kształcenia, a nie ilość absolwentów. Zdaniem prelegentów zbyt wiele osób kończy w Polsce studia wyższe.

Katarzyna Frąckowiak z WUP omówiła sytuację ubiegłorocznych absolwentów na rynku pracy. Studenci wybierają najczęściej: pedagogikę, zarządzanie, finanse i rachunkowość, administrację. W technikach i szkołach zawodowych prym wiodą: sprzedawca, kucharz małej gastronomii, mechanik samochodowy. Niestety, po tych kierunkach niełatwo o pracę. W 2012 r. w pośredniakach zarejestrowało się 8,8 proc. absolwentów szkół ponadgimnazjalnych.

Na listopadowej sesji sejmik przyjął strategię zatrudnienia dla województwa na lata 2014-2020. Dokument zawiera m.in. precyzyjną diagnozę regionalnego rynku pracy, podmiotów gospodarczych, demografii i edukacji, pozwalającą określić priorytety i działania, które należy podjąć, wykorzystując np. dotacje z UE. MM, RAK

Marszałek u żupana

Wdrażanie środków unijnych było dominującym tematem rozmów podczas wizyty Wielkopolan w chorwackim regionie.

Jubileusz 20-lecia utworzenia Żupanii Vukovarsko-Srijemskiej był okazją do listopadowej wizyty wielkopolskiej delegacji, na czele z marszałkiem Markiem Woźniakiem, w tym chorwackim regionie, z którym nasze województwo podpisało niedawno umowę o współpracy.

Po akcesji Chorwacji do UE wyzwaniem dla tamtejszych władz regionalnych jest przygotowanie do wdrażania funduszy unijnych na lata 2014-2020. Stąd ich zainteresowanie wielkopolskimi doświadczeniami w tej sferze. Marszałek i towarzyszący mu eksperci przekazali informacje o przygotowaniu i wdrażaniu naszego regionalnego programu operacyjnego, o inicjatywach JEREMIE i JESSICA. Mówiono także o współpracy w dziedzinie gospodarki.

Nie zabrakło też akcentów symbolicznych. Marszałek wziął udział w uroczystej Sesji Rady Żupanii oraz odwiedził miejsca pamięci związane z konfliktem bałkańskim lat 90. ubiegłego wieku. ABO

Pętla w Berlinie

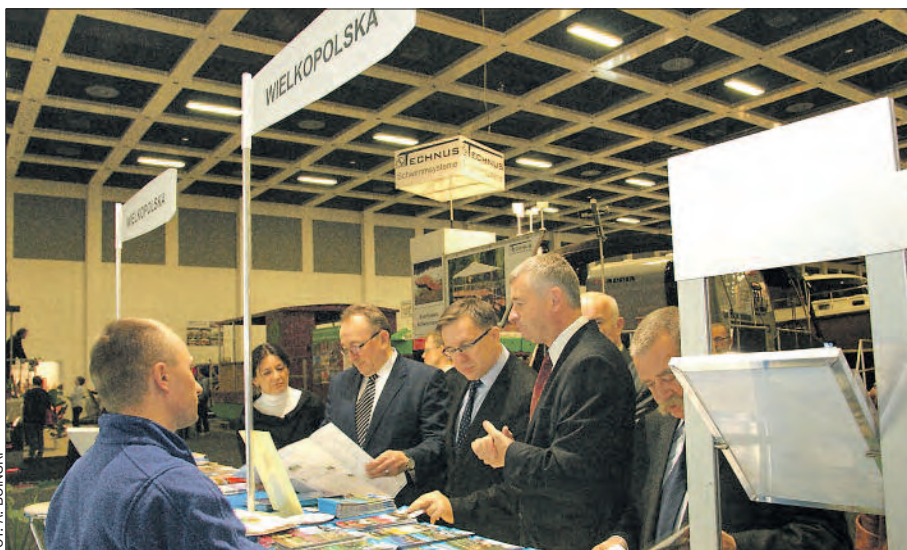
Turystyka była głównym tematem spotkania wieńczącego obchody 10-lecia współpracy Wielkopolski i Brandenburgii.

Spotkanie, będące symbolicznym zakończeniem obchodzonego w 2013 r. jubileuszu, odbyło się 22 listopada w przedstawicielstwie Brandenburgii w Berlinie. Pod hasłem „Woda łączy: z Brandenburgii do Wielkopolski” rozmawiano o współpracy turystycznej między obu regionami.

Gdy mowa o turystyce, najważniejsze jest podkreślenie, że odwiedzamy się wzajemnie wówczas, gdy dobrze się czujemy w gościnie – podkreśliła Tina Fischer, sekretarz stanu Brandenburgii przy niemieckim rządzie federalnym.

Kontakty Wielkopolski i Brandenburgii opierają się na zrozumieniu, sympatii i przyjaźni. To współpraca z wyboru – wtórował wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

W Berlinie rozmawiano m.in. o współdziałaniu przedsięwzięciach z obu regionów oraz o możliwościach realizowania wspólnych, ponadgranicznych projektów z wyko-

Delegacja z naszego regionu odwiedziła także promujące Wielką Pętlę Wielkopolski stoisko na berlińskich targach.

rzystaniem unijnego wsparcia na lata 2014-2020.

Podczas spotkania przede wszystkim jednak mówiono o Wielkiej Pętli Wielkopolski – markowym produkcie turystyki wodnej, promującym także walory przyrodnicze szlaku

oraz walory kulturowe położonych na nim miast i miasteczek. Pętla była też główną bohaterką wielkopolskiego stoiska na berlińskich Międzynarodowych Targach Łodzi i Sportów Wodnych, które odwiedziła delegacja z naszego

regionu. W jej składzie, obok wicemarszałka Jankowiaka, znaleźli się m.in. prezydent Piły Piotr Głowski i przewodniczący sejmikowej Komisji Strategii Rozwoju Regionalnego i Współpracy Międzynarodowej Zbigniew Haupt. ABO

Rolniczy wzór dla Armenii

W dniach 26-28 listopada w ormiańskim Giumri podsumowano wielkopolski projekt dedykowany jednemu z regionów w Armenii.

Wizyta wielkopolskiej delegacji, na czele z członkiem zarządu województwa Krzysztofem Grabowskim, była ostatnim etapem projektu „Grupy producenckie i skuteczne doradztwo rolnicze szansą dla rozwoju Prowincji Szirak”. Był on realizowany przez samorząd województwa wielkopolskiego dzięki dotacji polskiego MSZ (więcej o tym przedsięwzięciu pisaliśmy w październikowym „Monitorze”).

W konferencji podsumowującej wzięli udział przedstawiciele gmin, administracji regionalnej, eksperci reprezentujący instytucje doradztwa rolniczego, a także producenci rolni z Armenii zainteresowani nawiązaniem współpracy w ramach przedstawionych w projekcie form organizacyjnych. Mówiono o efektach podjętych działań oraz zaprezentowano publikację, będącą usystematyzowaniem informacji, które uzyskał uczestnicy wrześniegowo dwutygodniowego stażu w Wielkopolsce. ABO

Masz prawo decydować

Kończy się Europejski Rok Obywateli. Tymczasem już w dniach 22-25 maja 2014 r. odbędą się wybory do Parlamentu Europejskiego – jedynej instytucji unijnej, której członkowie są wybierani w powszechnych i bezpośrednich wyborach, stając się przedstawicielami obywateli Europy.

Kampania informacyjna „Działaj. Reaguj. Decyduj” rozpoczęła się już na początku września i będzie trwać aż do lipca 2014 r., kiedy nowo wybrani europosłowie mianują przewodniczącego Komisji Europejskiej. Cel kampanii wiąże się z jednym z najważniejszych elementów obywatelstwa UE, czyli prawem do wyboru swoich przedstawicieli do instytucji, która współtworzy politykę i prawo unijne.

Chodzi o zwiększenie zaangażowania Europejczyków i poprawę frekwencji, która w ostatnich wyborach wyniosła jedynie 43 proc. Polacy brali udział w głosowaniu do PE już dwukrotnie – w 2004 i 2009 r., ale wciąż znajdujemy się w grupie państw o naj-

niższym udziale społeczeństwa w wyborach.

W wyborach do Parlamentu Europejskiego mogą głosować wszyscy obywatele UE od 18. roku życia, którzy nie zostali pozbawieni prawa wyborczego w swoim kraju. Jeśli chodzi o bierne prawo wyborcze, państwa członkowskie same określają szczegółowe warunki, które muszą być spełnione przez kandydatów. W Polsce o wybór do PE mogą starać się osoby, które ukończyły 21. rok życia, nie zostały pozbawione prawa wyborczego ani skazane za przestępstwo umyślne. Prawo do kandydowania przysługuje również obywatelom Unii, którzy od co najmniej 5 lat mieszkają w innym państwie członkowskim i zostali tam wpisani do rejestru wyborców.

2013 był Europejskim Rokiem Obywateli, poświęconym tematyce praw obywatelskich przysługujących osobom pochodzącym z 28 państw członkowskich UE. Biuro Informacyjne Województwa Wielkopolskiego w Brukseli omawiało w swoim cyklu najważniejsze przysługujące Europejczykom prawa.

Razem przeciw wykluczeniu

Jak zintegrować wysiłki podejmowane na rzecz osób potrzebujących wsparcia w różnych obszarach? Uczyli się tego we Włoszech stażyści w ramach programu CASA.

CASA (Consortium for Assistive Solutions Adoption – Konsorcjum na rzecz Przyjęcia Rozwiązań Pomocowych) to projekt realizowany w ramach programu Interreg IV C, współfinansowanego przez UE z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Wielkopolska jest w gronie 14 regionów zaangażowanych w tę współpracę.

Jednym z założeń CASA jest organizowanie wizyt stażowych dla partnerów, którzy chcą bliżej poznać funkcjonujące w innych regionach praktyki w obszarze zdrowia i pomocy społecznej. Stażystom przedstawiane są również stosowane rozwiązania technologiczne, takie jak systemy teleinformatyczne czy innowacyjne wyposażenie medyczne.

W dniach 3-9 listopada Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu wysłał swoich przedstawicieli na staż do włoskiego regionu Veneto. Głównym celem wizyty było opracowanie pomysłu dla

Wielkopolski na zintegrowanie działań obszarów polityki społecznej i polityki ochrony zdrowia, które dotyczą ludzi zagrożonych wykluczeniem społecznym (osoby starsze, niesamodzielne, niepełnosprawne).

Stażysty zapoznali się m.in. z systemem opieki zdrowotnej funkcjonującym w regionie Veneto, zapewniającym kompleksową opiekę szpitalną oraz poszpitalną. Poznali tryb działania jednostek LHA (Local Health Authority), które są instytucjami koordynującymi działalność szpitali, domów opieki i pomocy społecznej. Prześledzili szereg projektów skierowanych do osób starszych oraz ich opiekunów.

Zaprezentowane zostały im również dwa systemy teleinformatyczne przeznaczone dla osób przewlekle chorych. Za ich pomocą pacjenci pozostający w domu mogą na bieżąco informować służby medyczne o swoim stanie zdrowia lub wezwać pomoc w razie nagłego wypadku. Stażyści zwiedzili także szpitale – m.in. w Wenecji, Weronie, Treviso i Vallegio sul Minco oraz siedzibę LHA w Weronie. ABO

Bruksela lubi nasze rogałe

Ponad czterysta osób – w tym posłowie do Parlamentu Europejskiego, przedstawiciele korpusu dyplomatycznego, instytucji unijnych oraz europejskich regionów – wzięło udział 28 listopada w czwartej edycji Dnia Świętego Marcina w Brukseli. Jak co roku, ogromną popularnością cieszyły się pieczone na miejscu rogałe świętomarcińskie. – Łatwo się w nich zakochać. Ostrzegam państwa, że będziecie się później bali stanąć na wadze – żartował marszałek Marek Woźniak, witając gości w przedstawicielstwie Wielkopolski w Brukseli. Mogli się oni delektować także innymi naszymi produktami regionalnymi, zaprezentowanymi przez Lokalną Grupę Działania „Puszcza Notecka”. ABO

Polecamy

Pierwszy raz

Polska prapremiera (odegrana 6 grudnia) opery „Portret” Mieczysława Wajnerberga to najnowsza propozycja Teatru Wielkiego w Poznaniu. Kolejne spektakle odbędą się 17 i 19 stycznia. Przedstawienie wyreżyserował David Pountney, a kierownictwo muzyczne objął maestro Tadeusz Kozłowski. Trzyaktowa opera prezentowana jest w oryginalnej rosyjskiej wersji językowej, z polskimi napisami.

Matejko o chrzcie

Jan Matejko w „Zaprowadzeniu chrześcijaństwa R.P. 965” scenę chrztu Polski umieścił na brzegach jeziora Lednica. Barbara Cieciora i Andrzej M. Wyrwa postanowili przeanalizować symbolikę tego obrazu i napisać o miejscu uwiecznionym przez mistrza. Książkę „Zaprowadzenie chrześcijaństwa w Polsce...”, dofinansowaną m.in. przez samorząd województwa, można nabyć w Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy.

Nowe w Nowym

Prezentowana przez poznański Teatr Nowy od 16 listopada „Gorączka czerwcowej nocy” (na zdjęciu) to propozycja dramaturga Tomasza Śpiewaka i reżysera Remigiusza Brzyka. To powrót pamięcią do kultowego „Oskarżonego: Czerwca pięćdziesiąt sześć” i postanowienie pytać o związki historii ze współczesnością. A już 14 grudnia premiera „Wiśniowego sadu” Czechowa, w reżyserii Izabelli Cywińskiej – to finałowy akcent roku jubileuszowego sceny. ABO

Strażacy z filharmonią

„Budzik kulturalny” ma zachęcić do uczestnictwa w wydarzeniach artystycznych mieszkańców regionu i turystów.

O ferty biernego i aktywnego udziału w wydarzeniach kulturalnych w Wielkopolsce nie brakuje. Problemem jest natomiast brak łatwego dostępu do informacji o nich oraz do danych o dziedzictwie kulturowym regionu. Złazszcza w mniejszych miejscowościach, bo do tej pory z kulturą kojarzono głównie duże miasta. Stąd pomysł, by zrealizować kampanię informacyjną o nazwie „Budzik kulturalny”. – Mamy inicjatywę i pomysły, ale chcemy uzyskać lepszy efekt – tłumaczył dziennikarzom marszałek Marek Woźniak.

Na działania promujące i aktywizujące kulturę Wielkopolski, które realizowane będą w ramach tego projektu do 2014 r., samorząd województwa przeznaczył 5 mln zł. Aż 85 proc. tej kwoty pochodzi z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

O szczegółach przedsięwzięcia poinformowały dyrektor Departamentu Kultury UMWW Agata Grenda oraz kuratorka programu „Wielkopolska: Rewolucje” Agata Siwiak. „Budzik” ma objąć całe województwo, aktywizując mieszkańców, instytucje, animatorów kultury i artystów. Ma wypromować wielkopolskie wydarzenia kulturalne,

8 i 9 grudnia w Poznaniu pokazano spektakl „Projekt. Noce i dnie” w reżyserii i choreografii Mikołaja Mikołajczyka, z udziałem seniorów z Zespołu Śpiewaczego „Wrzos” z Zakrzewa.

przypominać o dziedzictwie kulturowym oraz zauważać potrzeby obecnych i potencjalnych odbiorców kultury.

Co zaplanowano? W regionie odbyły się dwie wizyty studyjne zagranicznych kuratorów, a nasi artyści i zespoły teatralne wyjechali za granicę, pełniąc funkcję Ambasadorów Wielkopolskiej Kultury. W Lesznie, Kaliszu, Koninie, Pile i Poznaniu zorganizowano cykl seminariów dla pracowników sektora kultury, podczas których omówiono m.in. kwestie finansowania projektów kulturalnych, odpowiedniej promocji i zarządzania nimi, a także ochronę własności intelektualnej.

Wkrótce ma powstać wielofunkcyjny portal internetowy, zawierający teksty o tematyce kulturalnej, relacje z wydarzeń, zapowiedzi. Przedsięwzięcie uzupełni mobilna wystawa prezentująca Wielkopolskę jako kolebkę polskiej państwowości i chrześcijaństwa.

W ramach „Budzika” realizowana jest też II edycja projektu „Wielkopolska: Rewolucje”. – Projekt ożywienia społeczności lokalnych, zaangażowania znanych artystów i aktywności w różnych dziedzinach spodobał się – podkreślił Marek Woźniak.

Leszno, Słupca, Zakrzewo, Zarzew i Szamocin – w tych

miejscowościach młodzież i seniorzy uczestniczyli w warsztatach z zakresu tańca, teatru, literatury, muzyki. Większość z nich na początku grudnia zaprezentowano w Poznaniu, a 19 grudnia w Auli UAM zaplanowano „Rozmowę z medium”, koncert Marcina Maseckiego z udziałem Orkiestry Ochotniczej Straży Pożarnej w Słupcy i muzyków Filharmonii Poznańskiej.

Agata Siwiak, pracująca w Departamencie Kultury UMWW, została nominowana do Paszportów „Polityki” w kategorii „teatr” za projekt „Wielkopolska: Rewolucje”, którego jest kuratorką. RAK

Laury w bibliotece

19 listopada w Pałacu Działyńskich podsumowano XX edycję Konkursu im. Andrzeja Wojtkowskiego dla najlepszych bibliotekarzy z Wielkopolski.

Konkurs organizuje zarząd poznańskiego okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Kapituła ocenia całokształt pracy, dorobek naukowy w dziedzinie bibliotekarstwa i bibliotekoznawstwa, a także kreatywność w tworzeniu projektów promujących czytelnictwo i zmieniających biblioteki w przyjazne miejsca.

– Nagroda im. Wojtkowskiego to w naszym środowisku największe wyróżnienie – tłumaczy Anna Biedakowa z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu.

Nagrody główne w 2013 r. otrzymały Alicja Spaleniak z Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu oraz Aneta Lipińska z Miejskiej Biblioteki Publicznej im. A. Asnyka w Kaliszu. Nagrodę Młodych przyznano natomiast Ewie Cywińskiej, która pracowała w bibliotece Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu.

Z kolei 7 listopada w starcie gmachu Biblioteki Raczyńskich, podczas IV regionalnej konferencji bibliotek, ogłoszono wyniki konkursu „W wakacje schodzimy z półek” na imprezę plenerową promującą czytelnictwo. Nagrodzono projekty z Pleszewa, Trzcianki, Jarocina, Leszna, Brudzewa, Kaźmierza, Lwówka, Dopiewa, Dusznik i Łekna. RAK

Teatralnie nad Prosną

Sześć premier w sezonie 2013/2014 zaplanowano w Teatrze im. W. Bogusławskiego w Kaliszu. A dyrektor placówki Igor Michalski od stycznia obejmie stery Teatru Muzycznego w Gdyni.

Pracę w gdyńskim teatrze zaproponował dyrektorowi Michalskiemu marszałek województwa pomorskiego, ale kandydatura musi jeszcze uzyskać akceptację ministra kultury.

Tymczasem sezon teatralny w Kaliszu rozpoczął się we wrześniu premierą baśni Maurice'a Maeterlincka „Błękitny ptak” w reżyserii Łukasza Zaleskiego. W grudniu przewidziano dwie premiery: „Versus” współczesnego hiszpańskiego dramatopisarza Rodriga Garcii w reżyserii Szymona Kaczmarka i „Rewizor” Mikołaja Gogola w reżyserii Norberta Rakowskiego. W styczniu zobaczyć mamy inscenizację dramatu

Petera Weissa „Marat – Sade” w reżyserii Rudolfa Ziolo oraz w wykonaniu studentów łódzkiej „filmówki”, a przed końcem zimy – „Posprzątane” Sary Ruhl pod kierunkiem tego samego reżysera.

Ostatnią premierą sezonu pierwotnie miał być „Sen nocy letniej” Szekspira w reżyserii Adama Nalepy. Dyrektor Igor Michalski zapowiedział jednak, że ostatecznie będzie to inna znana sztuka tego autora, „Kupiec wenecki”. Premiera planowana jest na koniec kwietnia.

Teatralny maj to coroczne Kaliskie Spotkania Teatralne, czyli najstarszy w Polsce (już 54. edycja) Festiwal Sztuki Aktorskiej. Przy jego organizacji kaliska scena korzysta ze wsparcia finansowego ministerstwa kultury, UMWW i Urzędu Miejskiego w Kaliszu. Nie wiadomo jeszcze, co znajdzie się w programie 54. KST, ale – jak zapewnia Igor Michalski – widzowie mogą li-

czyć na przedstawienia „z górnej półki”. – Festiwal to przegląd najlepszych spektakli, które w minionym sezonie grało się w Polsce. Ja bym oczywiście parę rzeczy dodał, gdyby były po temu możliwości finansowe i techniczne, i gdyby festiwal trwał dwa tygodnie, a nie tydzień – mówi odchodzący szef kaliskiej sceny.

W tym sezonie teatr proponuje też tytuły, które na jego scenie gościły już wcześniej, w tym cieszące się nieślabnącą popularnością farsy „Szalone nożyczki” i „Mayday”. Publiczność może też liczyć na inicjatywy aktor-skie, np. kabarety, bajki dla dzieci i recitale piosenkar-skie.

Plany na następny sezon obejmują z kolei premierę spektaklu „Fantazy” Juliusza Słowackiego i adaptację powieści „Pocałunek kobiety pająka” w reżyserii Kuby Kowalskiego. KORD

Śladami wieszcz

Gdzie Mickiewicz przekroczył najważniejszą granicę XIX-wiecznej Europy? Czy w Łukowie pod Obornikami powstały pierwsze wersy „Pana Tadeusza”? – pytają autorzy książki poświęconej pobytowi poety w Wielkopolsce.

Wydawnictwo Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury zaprezentowało książkę pt. „Na tropach Adama Mickiewicza w Wielkopolsce”. Publikacja powstała we współpracy z pracownikami naukowymi UAM: dr Elżbietą Lijewską, dr Zofią Dambek i dr. Jerzym Borowczykiem. Kolorowy, bogato ilustrowany przewodnik literacki składa się z haseł, które opracowali naukowcy, absolwenci polonistyki, regionaliści i muzealnicy.

Czy Mickiewicz brał udział w przetruciu złota przez Wielkopolskę? Która Wielkopolańska złożyła pocie matrymonialną propozycję, licząc

na to, iż zatrzyma go w ten sposób na zawsze w regionie? Tropienie śladów poety, który przekradł się przez granicę w przebraniu, ukrywał się pod różnymi nazwiskami, pozostawiał mylne tropy – jest pasjonującą przygodą. Bohaterami przewodnika są wieszcz i miejscowości, które znalazły się na szlaku jego podróży, a także rodziny wielkopolskie, udzielające gościny (m.in.: Bojanowscy, Grabowscy, Turnowie, Morawscy). RAK

Chwała zwycięskiemu Powstaniu Wielkopolskiemu

Powstanie Wielkopolskie jest w naszych dziejach wydarzeniem wyjątkowym. Wielokrotnie nasi przodkowie walczyli o niepodległość z bronią w ręku. Ale niemalże wszystkie zrywy zbrojne kończyły się przegraną.

Powstanie Wielkopolskie zakończyło się sukcesem. Był on możliwy dzięki wielkiemu narodowemu i militarnemu wysiłkowi Wielkopolan. Siłą motoryczną tego zrywu był gorący patriotyzm, tym bardziej heroiczny, że wykrzesany po czterech latach I wojny światowej, okrutnie wykrwawiającej i tę prowinę cesarskich Niemiec.

Ta gotowość do poświęcenia wszystkiego w imię wolnej i suwerennej Polski kształtowana była przez pokolenia. Długo polegała na obronie polskiej ziemi, języka i wiary. Redutami były ławki dzieci z Wrześni i wóz Drzymały. Skutecznie udało się zablo-

kować ofensywę germanizacji i poszerzyć stan polskiego posiadania.

Zwycięskie Powstanie Wielkopolskie było zwieńczeniem

tylko dzielnie się bić, lecz także dyplomatycznie osłonić zyskaną nad Niemcami przewagę. Nigdy wcześniej, ale i później, polska insurekcja

» W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej, w historii której wielokrotnie powtarzano „chwała zwyciężonym”, powtarzam dzisiaj ze wszystkimi mieszkańcami Wielkopolski, dumnymi z heroizmu swoich przodków: **chwała zwycięzcom!**

tego dzieła. Jego organizatorzy i uczestnicy znakomicie wykorzystali sprzyjający dziejowy moment. Potrafili nie

nie została przeprowadzona według tak perfekcyjnie przemyślanego i zrealizowanego planu.

Warto o tym pamiętać i wytrwale przypominać Polsce i światu. Serdecznie dziękuję wszystkim mieszkańcom Wielkopolski, którzy tak właśnie czynią.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej, w historii której wielokrotnie powtarzano „chwała zwyciężonym”, powtarzam dzisiaj ze wszystkimi mieszkańcami Wielkopolski, dumnymi z heroizmu swoich przodków: chwała zwycięzcom, którzy tę prastarą polską ziemię przed 95 laty dla Rzeczypospolitej wywalczyli i węzłem swej krwi na zawsze się z nią związali.

**Prezydent
Rzeczypospolitej Polskiej
Bronisław Komorowski**

FOT. KANCELARIA PREZYDENTA RP

Szanowni Państwo,

95 lat temu Wielkopolanie sięgnęli po broń, aby wywalczyć niepodległość. I spełniły się marzenia kilku pokoleń naszych przodków o wolnej i niepodległej Ojczyźnie. Marzenia okupione krwią i cierpieniem. Marzenia silniejsze niż lata prześladowań, wynaradawiania i rugowania z ojczyzny. Po przeszło 120 latach pruskiego uciemiężenia Wielkopolska mogła powrócić w granice Rzeczypospolitej.

W rocznicę zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego dajmy wspólnie świadectwo bohaterskich czynów naszych przodków. Niech pamięć ich dzieła nie zatrze się, a wysiłek i poświęcenie, z jakimi walczyli, na zawsze zajmą godne miejsce na kartach polskiej historii.

Spotkajmy się 27 grudnia 2013 roku, wspólnie przeżywając tę dumną rocznicę. Rocznicę, której obchody Honorowym Patronatem objął Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Bronisław Komorowski, uznając ją za niezwykle ważną dla wszystkich Polaków.

Wolność to najcenniejszy spadek po Powstańcach Wielkopolskich, za który godzi nam się podziękować!
CZEŚĆ ICH PAMIĘCI!

M. Woźniak

Marek Woźniak
Marszałek Województwa Wielkopolskiego

ORGANIZATOR

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

WSPÓŁORGANIZATORZY

Województwo Wielkopolskie

WWW.27GRUDNIA.PL

Program uroczystości

27 GRUDNIA 2013, POZNAŃ

- 10.15 -

ZŁOŻENIE KWIATÓW NA MOGILĘ
GENERAŁA STANISŁAWA TACZAKA
CMENTARZ ZASŁUŻONYCH WIELKOPOLAN

- 11.00 -

UROCZYSTOŚCI CENTRALNE PRZY POMNIKU
POWSTAŃCÓW WIELKOPOLSKICH

PRZEMARSZ DO KOŚCIOŁA FARNEGO
NA TRASIE PRZEMARSZU SKŁADANIE KWIATÓW:
TABLICA PAMIĄTKOWA FRANCISZKA RATAJCZAKA
TABLICA PAMIĄTKOWA POWSTAŃCÓW WLKP.
TABLICA PAMIĄTKOWA I. J. PADEREWSKIEGO
POMNIK 15. PUŁKU ULANÓW POZNAŃSKICH

- 12.45 -

MSZA ŚWIĘTA W INTENCJI
POWSTAŃCÓW WIELKOPOLSKICH
FARA POZNAŃSKA, UL. GOŁĘBIA 1

- 14.30 -

„PRZYSIĘGAMY, ŻE PAMIĘTAMY”,
INSCENIZACJA POWSTAŃCZA, PLAC WOLNOŚCI

- 19.00 -

AULA UNIWERSYTECKA, KONCERT MARSZAŁKOWSKI
„FANTAZJA POLSKA” (BILETY DO NABYCIA
W KASIE FILHARMONII POZNAŃSKIEJ)

28 GRUDNIA 2013, WARSZAWA

- 12.00 -

MSZA ŚWIĘTA W INTENCJI
POWSTAŃCÓW WIELKOPOLSKICH,
BAZYLICA ARCHIKATEDRALNA,
P.W. MĘCZENSTWA ŚWIĘTEGO
JANA CHRZCICIELA, UL. KANONIA 6

- 13.45 -

PRZEMARSZ ULICAMI WARSZAWY
UROCZYSTOŚĆ PRZY GROBIE
NIEZNANEGO ŻOŁNIERZA,
PLAC MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

- 19.00 -

BEZPOŚREDNIO PO UROCZYSTOŚCI -
ZŁOŻENIE WIĄZANEK NA
CMENTARZU WOJSKOWYM
UL. POWĄŻKOWSKA 43/45

27 grudnia

Powstanie Wielkopolskie

Przyjście Paderewski

26 grudnia po południu warto wybrać się na Dworzec Letni PKP w Poznaniu.

Tradycyjnie już Poznański Chór Nauczycieli im. Ignacego Jana Paderewskiego organizuje w drugim dniu Świąt Bożego Narodzenia inscenizację przyjazdu mistrza do stolicy Wielkopolski, przypominając, że to wydarzenie stało się iskrą zapalną wybuchu powstania w 1918 roku.

Paderewski ponownie wjedzie na poznański dworzec o godzinie 16. Podczas wydarzenia wiązanek pieśni patriotycznych zaprezentuje chór nauczycielski, przy akompaniamencie Zespołu Instrumentów Dętych „Poznań Brass”. Wystąpi też Zespół Folklorystyczny „Wiwaty”.

Inszenizacja organizowana jest przy pomocy spółek Koleje Wielkopolskie oraz PKP Cargo. ABO

Atrakcje w muzeum

Muzeum wydało też kalendarz na 2014 rok ze zdjęciami powstańczego Poznania z 1919 r., autorstwa Kazimierza Gregera.

Na lekcję żywej historii zaprasza przed swoją siedzibę 27 grudnia Muzeum Powstania Wielkopolskiego.

W tym dniu ekspozycję muzeum, mieszczącego się w Odwachu na Starym Rynku, w godzinach od 10 do 18 będzie można zwiedzać za darmo.

Od 15.30 do 18 przed gmachem muzeum Stowarzyszenie Grupa Rekonstrukcji Historycznej „3 Bastion Grolman” zorganizuje „posterunek” wojska pruskiego. Odbędzie się inscenizacja historyczne i lekcje żywej historii (odprawy wart, musztra wojskowa). O godzinie 17 nastąpi wielki finał – próba przejścia „posterunku” przez powstańców.

Jednocześnie dyrektor Wielkopolskiego Muzeum Walk Niepodległościowych (którego oddziałem jest Muzeum Powstania Wielkopolskiego) prosił o poinformowanie, że placówka ta nie ma żadnego związku z ogłoszoną przez Fundację „Wielkopolska Brand” zbiórką pieniędzy pod hasłem „Wspomóż budowę Muzeum Powstania Wielkopolskiego”. ABO

W Poznaniu i Warszawie

Biało-czerwona szachownica stworzona na placu Wolności przez tysiąc osób to jeden z elementów obchodów 95. rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego.

Tradycyjnie już centralne obchody rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego, organizowane przez samorząd województwa, odbędą się 27 grudnia w Poznaniu, a dzień później w Warszawie. W poznańskiej części uroczystości weźmie udział prezydent Bronisław Komorowski.

27 grudnia od rana składane będą kwiaty na mogiłach powstańczych, w tym na grobie generała Stanisława Taczaka, spoczywającego na Cmentarzu Zasłużonych Wielkopolan.

O godzinie 11 rozpoczną się główne uroczystości przy pomniku Powstańców Wielkopolskich (ci, którzy nie zdążyli tam dotrzeć, będą mogli śledzić transmisję na antenach TVP Poznań i TVP Regionalna). Następnie uczestnicy obchodów przemarszują ulicami miasta do poznańskiej fary, po drodze składając kwiaty przed pomnikiem 15. Pułku Ułanów Poznańskich oraz tablicami upamiętniającymi Franciszka Ratajczaka, Stanisława Taczaka i Ignacego Jana Paderewskiego. Msza św. w intencji powstańców, odprawiona przez abpa Stanisława Gądeckiego rozpocznie się o 12.45. Poprzedzi ją krótki koncert pieśni patriotycznych w wykonaniu „Poznańskich Słowików”.

Podróż w czasie

Moc atrakcji czeka na wszystkich, którzy zechcą wziąć udział w akcji „Przysięgamy, że pamiętamy” – początek o 14.30 na placu Wolności.

Dzięki grupom rekonstrukcyjnym przeniesiemy się w realia grudnia 1918 roku. Spotkamy tam polskich i niemieckich żołnierzy oraz cy-

FOT. S. MIKOŁAJCZAK

Tegorocznym obchodom towarzyszy figurka Ignacego Jana Paderewskiego – ostatnia w kolekcjonerskim cyklu, w którym wcześniej przedstawiono postaci powstańczych dowódców – Stanisława Taczaka i Józefa Dowbor-Muśnickiego.

wilów z epoki. W zaaranżowanej przestrzeni znajdują się też: punkt poboru, worki z piaskiem i zasieki, a także elementy uzbrojenia. Wszyscy chętni będą mieli możliwość uzyskania Karty Mobilizacyjnej do Armii Powstańczej.

Do punktu rejestracyjnego (znajdującego się u wylotu ulicy Nowowiejskiego) warto się zgłaszać już od godziny 13.30. Pierwsze tysiąc osób otrzyma bowiem (na własność!) okolicznościowe białe lub czerwone płaszcze oraz plansze w tych kolorach. Na dany sygnał stworzą oni wielką biało-czerwoną szachownicę. Będzie to symboliczne nawiązanie do 100-lecia po-

Nie zabraknie też czegoś dla (zapewne – zziębniętego) ciała. Ci, którzy wezmą udział w obchodach, zostaną poczęstowani grochówką, drożdżówką i herbatą.

Świąteczny dzień zwieńczy o godzinie 19 koncert „Fantazja Polska” w Auli UAM. Wystąpią chór „Poznańskie Słowiki” oraz orkiestra Filharmonii Poznańskiej. W programie przewidziano utwory: „Gdy szedłem raz od Warty”, „Do polskiej armii chłopów zaciągają”, „Połały się łzy”, „O mój rozmarynie”, „Naprzód poznański pułk pierwszy”, „Przybyli ułani pod okienko”, a także Fantazja na tematy polskie op.13 i Tańce góralskie z opery „Halka”. Bilety na to wydarzenie dostępne są w kasie Filharmonii Poznańskiej.

Marsz przez stolicę

28 grudnia to dzień, w którym już od kilku lat chcemy przypominać o zrywie Wielkopolan z lat 1918-1919 w Warszawie.

Obchody rozpocznie w samo południe msza św. w stołecznej archikatedrze, sprawowana przez kard. Kazimierza Nycza. W 95. rocznicę wybuchu powstania po raz pierwszy odbędzie się uroczysty przemarsz uczestników uroczystości – z katedry, przez plac Zamkowy i Krakowskie Przedmieście, przed Grób Nieznanego Żołnierza. Tam o godzinie 13.45 rozpoczną się główne uroczystości. Po nich złożone zostaną kwiaty i zapalone znicze na powstańczych mogiłach na Cmentarzu Powązkowskim.

By Wielkopolanie mogli jak najliczniej dać wyraz swojemu przywiązaniu do chlubnej historii, samorząd województwa zaprosił do Warszawy delegację z naszego regionu: sa-

morządowców, przedstawicieli szkół i towarzystw, których działalność poświęcona jest powstańczej tematyce. Uroczystości uświetniać będzie również 15. Pułk Ułanów Poznańskich, poczty sztandarowe i harcerze, a mieszkańcy Warszawy będą mieli okazję zobaczyć zaaranżowany powstańczy obóz.

Na smartfonie

Warto przypomnieć, że najlepszym źródłem wiedzy o rocznicowych obchodach (ale też i o samym powstaniu) jest uaktualniona strona internetowa 27grudnia.pl, a także specjalny profil na Facebooku. Ponadto od 16 grudnia w 70 lokalizacjach w Poznaniu zabłysną reklamy typu citylight z pełnym programem obchodów. Także od 16 grudnia można będzie przejechać się autobusem MPK z reklamą uroczystości rocznicowych. Na poznańskich trasach, do 31 grudnia, kursować będzie 7 oznakowanych autobusów.

Dla tych, którzy posługują się nowoczesnymi technologiami, przygotowano specjalną aplikację „27grudnia” w ramach projektu GPS Wielkopolska (do wykorzystania na smartfonach). Zawiera ona opisy ponad 700 miejsc położonych w 7 województwach, m.in. muzeów, pomników, tablic pamiątkowych. Każdemu z miejsc towarzyszy fotografia oraz krótki opis, system daje też możliwość wyboru krótszej bądź dłuższej trasy zwiedzania. Użytkownik może tworzyć listę odwiedzonych miejsc, dodawać nowe zdjęcia oraz wziąć udział w rozgrywce, w której najlepsi zdobędą virtualne medale oraz strategiczną grę planszową „27 grudnia 1918”. ABO

Wyróżnienia dla osób i instytucji kultywujących pamięć o powstaniu z lat 1918/1919

FOT. P. RATAJCZAK

Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego po raz 18. przyznało honorowe nagrody „Dobosz Powstania Wielkopolskiego”. Statuetka wręczana jest za działania przyczyniające się do zachowania w pamięci społeczeństwa historii i znaczenia wielkopolskiego zrywu. 9 grudnia w Pałacu Działyńskich wyróżnienia odebrali historycy i regionaliści, popularyzujący dzieje powstania: Roman Chwaliszewski i prof. Stanisław Sierpowski, a także synowie odznaczonego pośmiertnie dr. Ludwika Józefa Gomolca. Wśród instytucji wyróżniono Archiwum Państwowe w Poznaniu i Uniwersytet im. A. Mickiewicza. Statuetki „Dobosza” i pamiątkowe dyplomy wręczyli nagrodzonym wicemarszałek województwa Wojciech Jankowiak, wicewojewoda Przemysław Pacia i prezes zarządu Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego Stefan Barłóg. Następnie wicemarszałek i przewodniczący sejmiku województwa Lech Dymarski przekazali wyróżnionym przedstawicielom TPPW odznaki honorowe „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego”. RAK

Wielkopolan droga do niepodległości

Nasi przodkowie znaleźli najskuteczniejszy sposób działania na rzecz odrodzenia ojczyzny.

Każda kolejna, a tym bardziej „okrągła” rocznica wydarzenia ważnego w dziejach narodu skłania nie tylko do refleksji, ale też do szukania nowych punktów widzenia. Z czasem pojawia się jednak myśl, że właściwie nic nowego nie da się powiedzieć, wydarzenie powszednie i przestaje być atrakcyjne. Tymczasem historia, jak każda nauka, nie stoi w miejscu, pojawiają się nowe aspekty, które na pozornie znane fakty pozwalają spojrzeć w inny sposób.

Podobnie jest z wielkopolskim powstaniem lat 1918-1919. Często „wyrehabilitowane” z tradycji regionu, do niedawna jeszcze kwitowane błędnym sloganem jako „jedyne zwycięskie” – spowszedniało. A jednak sami Wielkopolanie nie mają dość jasnej orientacji w realiach czasu zaborów, bo przyćmiewają ją utrwalone stereotypy. Tymczasem doświadczenia kilku minionych lat pozwalają spojrzeć na wydarzenia sprzed 95 lat z zupełnie innej perspektywy.

Specyfika powstań wybuchających na obszarze wielkopolskiej części zaboru pruskiego polegała na w miarę jednolitym rozumowaniu mieszkańców obszaru położonego między Notecią i Kępem, Międzyrzeczem i Koninem. Tu nie trzeba było agitować, wysyłać emisariuszy i przekonywać. Wiedzano od razu, jakie postępowanie w danym czasie jest najkorzystniejsze, że należy działać właśnie tak, a nie inaczej. W ciągu następnych dwu tygodni sytuacja się wyjaśniała: albo triumfowano, albo ponoszono konsekwencje poniesionej klęski.

Zjawisko to było widoczne już w 1794 roku, podczas insurekcji kościuszkowskiej, gdy Wielkopolanie prowadzili skuteczną walkę przeciwko pruskiemu zaborcy – od września ze wsparciem ze strony korpusu z centralnej Polski, dowodzonego przez generała Jana Henryka Dąbrowskiego.

Do pierwszego zwycięskiego powstania doszło w listopadzie 1806 roku, gdy gen. J. H. Dąbrowski i Józef Wybicki, na polecenie Napoleona, wezwali mieszkańców regionu do walki z wojskami pruskimi. Powstanie lat 1806-1807, opisywane przez Adama Mickiewicza na kartach „Pana Tadeusza”, zapoczątkowało formowanie legii (czyli dywizji) poznańskiej i kaliskiej, które już wkrótce ruszyły do boju u boku cesarza Francuzów.

W ramach swojej drogi do niepodległości Wielkopolanie przystąpili do tworzenia struktur konkurencyjnych, a przynajmniej równoległych do poczynąń zaborcy. Na zdjęciu – pochód delegatów Sejmu Dzielnicowego, 3 grudnia 1918 r. w Poznaniu.

W wojsku pruskim, mimo niedopuszczania Polaków do wyższych stanowisk i stopni, poziom wykształcenia na niższych i średnich szczeblach wystarczał do przygotowania przyszłych dowódców powstańczych. Na zdjęciu – oddział karabinów maszynowych i miotaczy min w Mieszkowie koło Jarocina.

Do kolejnego, także zwycięskiego, choć mało dziś znanego powstania doszło wiosną 1809 roku. Było to wystąpienie przeciwko wojskom austriackim, które wkroczyły do Księstwa Warszawskiego. Często się dziś zapomina, że wojna polsko-austriacka 1809 roku to nie tylko bitwa pod Raszyńem i zwycięski marsz księcia Józefa Poniatowskiego do Galicji...

W powstaniu listopadowym i wojnie polsko-rosyjskiej 1831 roku Wielkopolanie też chwalnie uczestniczyli. Formowali własne oddziały, a co trzeci generał tej wojny po polskiej stronie pochodził z Warty i Obry.

Podczas przygotowywania ogólnopolskiego powstania w 1846 roku z Wielkopolski miało ruszyć zwycięskie ofensywa w kierunku dwu pozostałych zaborów, a w czasie wydarzeń Wiosny Ludów 1848 roku tylko w Wielkopolsce toczyły się w miarę regularne walki w polu. Jak wiadomo, wydarzenia te, trochę na wyrost nazywane powstaniem, zakończyły się niepowodzeniem.

Podobny był rezultat powstania styczniowego lat 1863-1864, w którym Wielkopolsce przypadło w udziale

bardzo ważne zadanie pośredniczenia w przerzucie ochotników, pieniędzy, broni i sprzętu do walczącego Królestwa Polskiego. Podobnie jak w powstaniu listopadowym, tak i wtedy za kordon ruszyły tysiące ochotników z Poznańskiego.

Specyfika powstań wybuchających na obszarze wielkopolskiej części zaboru pruskiego polegała na w miarę jednolitym rozumowaniu mieszkańców obszaru położonego między Notecią i Kępem, Międzyrzeczem i Koninem.

Wielkopolski zryw w latach 1918-1919 zakończył się sukcesem, tak jak trzecie powstanie górnośląskie w 1921 roku, w którym Wielkopolanie nie tylko uczestniczyli w walkach, ale i zajmowali wiele głównych stanowisk kierowniczych i dowódczych – nawet na najwyższych szczeblach. Dorobek to chwalebny, całkowicie przeczący opinii spotykanej niekiedy w centralnej Polsce, że „poznaniacy” do walki w czasie zaborów nie pilili się zanadto.

Praca organiczna oznaczała długofalowy kierunek działania, skupiony na umocnieniu polskości przez gospodarkę, świadomość narodową, oświatę. Na zdjęciu – pokaz członków towarzystwa gimnastycznego „Sokół” w Mosinie.

Tu nie trzeba było agitować, wysyłać emisariuszy i przekonywać. Wiedzano od razu, jakie postępowanie w danym czasie jest najkorzystniejsze, że należy działać właśnie tak, a nie inaczej. Na zdjęciu – wymarsz ochotniczej kompanii powstańczej ze Swarzędza do Poznania, 19 stycznia 1919 r.

Specyfika nowej metody walki o niepodległość kształtowała się w regionie po upadku Napoleona, a na dobre od klęski w wojnie polsko-rosyjskiej 1831 roku. Była to praca organiczna – długofalowy kierunek działania skupiony na umocnieniu polsko-

stąpiono do tworzenia struktur konkurencyjnych, a przynajmniej równoległych do poczynąń zaborcy. Oczywiście na miarę wielkości zaboru, realnych możliwości i przy zachowaniu należytych proporcji.

Była to praca obliczona na wiele dziesięcioleci, będąca udziałem nie więcej niż około dwustu aktywistów polskich na różnych kierunkach działania, którzy musieli swoje poczynania dostosowywać do aktualnych tendencji politycznych w państwie. Rozpoczęto od rolnictwa, w którym pierwsze reformatorskie działania podjął Dezydery Chłapowski – aż doprowadzono do rozwiniętej formy w postaci kółek rolniczych prowadzonych przez Maksymiliana Jakowskiego. Szeroką i wszechstronną działalność organizacyjną prowadziły osoby zgromadzone wokół Karola Marcinkowskiego, finansową – Augustyna Szamarzewskiego i Piotra Wawrzyniaka, przemysłową – Hipolita Cegielskiego. Żadna z nich nie ograniczała swej pracy do jednego kręgu zainteresowań. Ziemianie Edward Raczyński i Tytus Działyński byli zo-

nierzami, ale też wydawcami źródeł historycznych i fundatorami. Hipolit Cegielski wcześniej był językoznawcą, nauczycielem, pozostał też dziennikarzem.

Znakomity poziom pruskiego szkolnictwa średniego i wyższego zapewniał doskonałe przygotowanie także kręgów polskich do realizacji programu unowocześnienia społeczeństwa. W wojsku zaś, mimo niedopuszczania Polaków do wyższych stanowisk i stopni, poziom wykształcenia na niższych i średnich szczeblach wystarczał do przygotowania przyszłych dowódców powstańczych. Trzeba podkreślić, że praca organiczna nie wykluczała udziału w walce zbrojnej, gdy zachodziła taka potrzeba. Nie był to jednak główny kierunek.

Skuteczność tej metody w dużej mierze wynikała ze schematyczności myślenia i małej elastyczności administracji pruskiej, a potem niemieckiej. Wynikała też z... praworządności pruskiego systemu władzy, w którym nawet oczywiste bezprawie musiało być na swój sposób zadekretowane. Protest, swoisty happening, Michała Drzymały byłby nie do pomyślenia w zaborze rosyjskim.

Z perspektywy czasu należy stwierdzić, że specyfika wielkopolskiej drogi do niepodległości polegała na działaniu w trzech kolejnych etapach:

– około stu lat pracy organicznej, ale niewykluczającej udziału w walce zbrojnej, tworzenie struktur konkurencyjnych dla zaborcy, umocnienie wewnętrzne i świadomościowe;

– jedno skuteczne powstanie zbrojne, w sprzyjającej chwili, gwarantującej powodzenie;

– sprawne funkcjonowanie Poznańskiego, do czasu uprątomocnienia postanowień traktatu wersalskiego, w granicach odrębnego państwa regionalnego.

Czas pokazał, że była to najskuteczniejsza, najbardziej trwała metoda walki o niepodległość na ziemiach Polski podzielonej pomiędzy trzech zaborców. Każdy zabór był innym, odrębnym światem, funkcjonował w odmiennych realiach administracyjnych, gospodarczych, a przede wszystkim mentalnościowych. A jednak to nad Wartą i Obrą wybrano najskuteczniejszą metodę działania.

Marek Rezler

Trochę historii na wielkim ekranie

„Hiszpanka”, film z wątkami dotyczącymi Powstania Wielkopolskiego, ma być gotowy na wiosnę.

Według zamysłu „Hiszpanka” ma być filmem fabularnym, który, opowiadając sensacyjną fabułę, pozwoli dotrzeć do odbiorcy nieinteresującego się historią i przemycić nieco wiadomości o Powstaniu Wielkopolskim. Ta – jak na polskie warunki – superprodukcja kosztować będzie grubo ponad 20 mln zł. Z tego 6 mln zł przekazał na starcie samorząd województwa.

– Zbliżająca się 95. rocznica wybuchu powstania była doskonałym pretekstem, by wywołać prace nad takim filmem – tłumaczył dziennikarzom marszałek Marek Woźniak. – Po zobaczeniu fragmentów „Hiszpanki” uznałem, że zasługuje ona na to, by celebrować ją oddzielnie, tworząc dodatkowy pretekst do przypomnienia Powstania Wielkopolskiego.

Specjalny premierowy pokaz odbędzie się w Poznaniu w marcu, a do kin „Hiszpanka” wejdzie jesienią. Obecnie trwają ostatnie prace związane z obróbką filmu (m.in. dotyczące licznych efektów specjalnych).

Zdjęcia do „Hiszpanki” kręcono w 5 miastach (w tym,

oczywiście, w Poznaniu). Zrealizowano prawie 5000 ujęć, z czego połowę w plenerze, często w trudnych warunkach pogodowych.

Do filmu zaangażowano 61 aktorów z Polski (m.in. Jan Peszek, Sandra Korzeński, Jakub Gierszał), Niemiec, Austrii, USA (Crispin Glover), Francji (Florence Thomassin). Wszystkie kostiumy dla bohaterów pierwszoplanowych, zaprojektowane przez Dorotę Roqueplo, były szyte w najlepszych pracowniach krawieckich. W filmie zagrało też ponad 2000 statystów i epizodystów, dla których kostiumy sprowadzono m.in. z Francji, Anglii, Niemiec i Czech. Dodatkowo, w takich scenach, jak walki o „Ławicę”, wzięło udział, obok aktorów, statystów i członków grup rekonstrukcyjnych, także około 50 kaskaderów. Podczas zdjęć wykorzystano 40 samochodów, 50 pojazdów konnych, 70 koni, samoloty i sterowce; kręcono też ujęcia w pociągu i na statku.

W oczekiwaniu na premierę, prezentujemy kilka fotografii z „Hiszpanki”. **ABO**

FOT. 5X J. PIOTROWSKI

Kto jest kim u marszałka

Gdzie mieszczą się poszczególne jednostki samorządowej administracji regionu i kto stoi na ich czele?

Od czasu ostatniej naszej publikacji na ten temat (wiosną 2013 roku) w strukturze Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego nastąpiło kilka zmian. Prezentujemy zatem aktualny schemat organizacyjny, przedstawiając szefów poszczególnych jednostek i ich podporządkowanie członkom zarządu województwa.

Przypomnijmy, że od września Wielkopolska (podobnie, jak było to już wcześniej w innych regionach) ma sekretarza województwa. Stanowisko to objął Adam Habryło. Do jego zadań należy zapewnić sprawne funkcjonowa-

nia UMWW, jest więc odpowiedzialny w urzędzie za sprawy organizacyjno-administracyjne oraz zarządzanie zasobami ludzkimi. Sekretarz województwa został jednocześnie pełniącym obowiązki dyrektora Departamentu Administracyjnego (który od tego momentu nie jest już w decernacie wice-marszałka Wojciecha Jankowiaka), ma też nadzorować pracę Departamentu Organizacyjnego i Kadr.

W miejsce Biura Audytora Wewnętrznego Urzędu Marszałkowskiego pojawiło się Biuro Audytu Wewnętrznego, którego dyrektorem została Dorota Potrzebowska.

W strukturze organizacyjnej wyodrębniono też geodetę województwa jako komórkę podległą bezpośrednio członkowi zarządu Krzysztofowi Grabowskiemu.

Na przyszły rok zaplanowano końcowe prace przy gmachu wznoszonym w Poznaniu u zbiegu al. Niepodległości oraz ulic Kościuszki i św. Barbary (w sąsiedztwie dawnego hotelu Polonez). Tutaj ma znaleźć się nowa siedziba dla sejmiku województwa oraz marszałkowskich urzędników. Obniży to koszty funkcjonowania samorządowej administracji oraz ułatwi orientację klientom urzędu, który obecnie jest roz-

proszony w kilku miejscach. Nim za kilkanaście miesięcy nastąpi przeprowadzka, warto wiedzieć, gdzie szukać poszczególnych departamentów i biur.

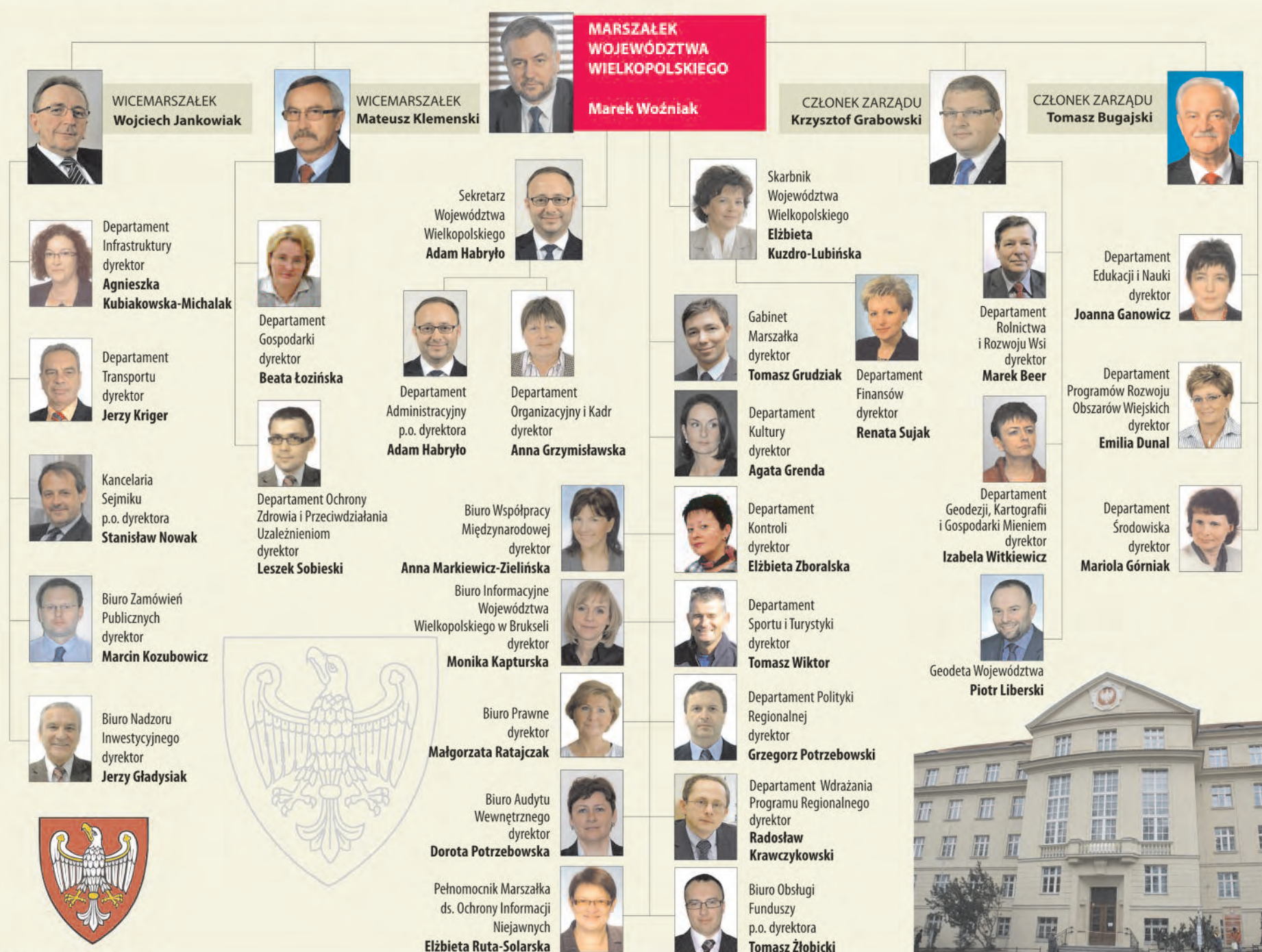
W kompleksie budynków przy al. Niepodległości 18 znajdziemy gabinety wszystkich członków zarządu województwa. Tutaj też mieszczą się: Kancelaria Sejmiku (i gabinet przewodniczącego tego gremium), Kancelaria Ogólna (obsługująca korespondencję urzędu), Gabinet Marszałka, a także departamenty: Kultury, Organizacyjny i Kadr oraz biura: Prawne, Współpracy Międzynarodowej, Nadzoru In-

westycyjnego. W pobliżu, przy ul. Kościuszki 95, mają siedziby departamenty Infrastruktury oraz Kontroli. Przy ul. Piekary 17 funkcjonują departamenty: Administracyjny, Edukacji i Nauki, Finansów, Ochrony Zdrowia i Przeciwdziałania Uzależnieniom, Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Sportu i Turystyki oraz Biuro Zamówień Publicznych. Tutaj też urzędują skarbnik i sekretarz województwa. Obok, pod numerem 19, mieści się Biuro Audytu Wewnętrznego. Plac Wolności 18 to adres departamentów: Środowiska oraz Geodezji, Kartografii i Gospodarki Mieniem, a ul. Prze-

mysłowa 46 – departamentów: Gospodarki oraz Transportu. Przy ul. Szyperskiej 14 pracują urzędnicy departamentów: Polityki Regionalnej, Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich, Wdrażania Programu Regionalnego, a także Biura Obsługi Funduszy.

Wiadomości na temat funkcjonowania samorządowej administracji w regionie dostępne są na stronie internetowej www.bip.umww.pl, a także w Punkcie Informacyjnym UMWW: al. Niepodległości 18, 61-713 Poznań, budynek C, pokój nr 127 na I piętrze; tel. 61 626 66 66; e-mail: info@umww.pl. ABO

Schemat organizacyjny Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu

Co uchwycili wielkopolscy fotoreporterzy?

FOT. P. JASKÓŁKA

Do końca roku można oglądać pokonkursową wystawę tegorocznej edycji Wielkopolska Press Photo (to taki nasz odpowiednik słynnego World Press Photo, organizowany od 2000 roku). Najciekawsze zdjęcia wykonane przez fotoreporterów z naszego regionu prezentowane są przy ul. Prusa 3 w Poznaniu, w Galerii Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury. Jury wybrało je spośród 308 zdjęć pojedynczych i 994 zdjęć w 147 zestawach nadesłanych przez 67 autorów. Do pokonkursowej wystawy zakwalifikowano 55 zdjęć pojedynczych i 33 zestawy przygotowane przez 37 fotoreporterów.

Laureatem Grand Prix został Marek Lapis, nagrodzony za zestaw zdjęć „Gran Turismo Polonia”. Ten sam autor zdobył też nagrody w dwóch kategoriach tematycznych. W nich nagrodzono również: Andrzeja Dobosza, Marka Zakrzewskiego, Artura Pławskiego, Piotra Borowskiego, Pawła Matysiaka, Dawida Stube.

Na zdjęciu – praca Pawła Jaskółki „Przystanek Woodstock”, za którą autor zdobył wyróżnienie w kategorii „Człowiek i jego pasje” oraz Nagrodę Specjalną Krotoszyńskiej Biblioteki Publicznej w Krotoszynie.

ABO

Nasi geniusze

Podobno prawie 90 procent niemowląt zdradza oznaki geniuszu. Później odsetek wybitnych dorosłych umysłów drastycznie spada.

Kreatywność w edukacji jest tak samo istotna jak nauka pisanie i czytania, więc powinniśmy traktować je na równi – tak twierdzi Ken Robinson, lider w dziedzinie rozwoju kreatywności i innowacyjności. Czy nasze szkoły zbyt nie tłumią kreatywności? Samorząd województwa wielkopolskiego podjął się zadania odwrócenia tego niepokojącego trendu poprzez realizację projektu „PI: Przedsiębiorczość drogą do nauki kreatywności i pracy zespołowej”, prowadzonego w partnerstwie z Poznańskim Akademickim Inkubatorem Przedsiębiorczości.

Głównym jego celem jest wypracowanie i włączenie do głównego nurtu polityki nowego modelu nauczania wraz z kompletem narzędzi w zakresie pobudzania twórczego myślenia oraz pracy zespołowej. Rzecz dotyczy uczniów szkół podstawowych i gimnazjów z obszarów wiejskich

w Wielkopolsce, ze szczególnym uwzględnieniem subregionu pilskiego.

W ramach projektu zostały stworzone innowacyjne narzędzia wspierające pracę nauczyciela, m.in.: programy zajęć pozalekcyjnych pobudzających twórcze myślenie, gry – internetowa i planszowa – związane z przedsiębiorczością, skrypt dla nauczycieli dotyczący teorii inteligencji wielorakich dra Howarda Gardnara.

Projekt ma odegrać istotną rolę w kształtowaniu zachowań nauczycieli oraz budowaniu nowego podejścia do pobudzania w uczniach postaw kreatywnych i przedsiębiorczych.

Od początku 2013 roku model jest testowany w 10 szkołach subregionu pilskiego, poprzez prowadzenie zajęć pozalekcyjnych z szeroko pojętej przedsiębiorczości. Aktualnie opracowywana jest ostateczna wersja modelu pobudzania kreatywności i umiejętności pracy zespołowej, który wdrażany będzie w kolejnych 40 szkołach z województwa wielkopolskiego w 2014 roku. Narzędzia powstałe przy realizacji projektu, m.in. programy zajęć pozalekcyjnych oraz podręczniki, zostaną udostępnione już w styczniu 2014 roku na stronie internetowej www.iw.org.pl/kreatywnyuczen.

Projekt – współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego – cieszy się dużym zainteresowaniem w środowisku nauczycielskim. Jest więc szansą na zmianę sposobu myślenia i kształtowania pokolenia młodych Wielkopolan. ABO

PROMOCJA

Aktualności Wielkopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy II

Wielkopolskie Obserwatorium Rynku Pracy II (WORP II) jest projektem systemowym realizowanym przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w ramach PO Kapitał Ludzki. Jest to kontynuacja projektu WORP z lat 2010-2013. Celem obserwatorium jest monitoring potrzeb rynku pracy oraz upowszechnienie dobrych praktyk w Wielkopolsce jako odpowiedź na dynamicznie zmieniającą się sytuację na tym rynku.

Jakie są perspektywy znalezienia pracy?

Od stycznia do września 2013 r. do powiatowych urzędów pracy w regionie trafiło niemal 55 tys. ofert zatrudnienia. Korzystna zmiana koniunktury gospodarczej, a w następstwie polepszenie nastrojów wśród wielkopolskich przedsiębiorców, przełożyły się na zwiększenie popytu na pracę aż o 10 proc. w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku. Ponad 20 proc. miejsc pracy skierowanych było do stażystów. W tym czasie niemal 84 tys. bezrobotnych Wielkopolan (tj. o 17 proc. więcej niż w 2012 r.) podjęło pracę, z czego 23 tys.

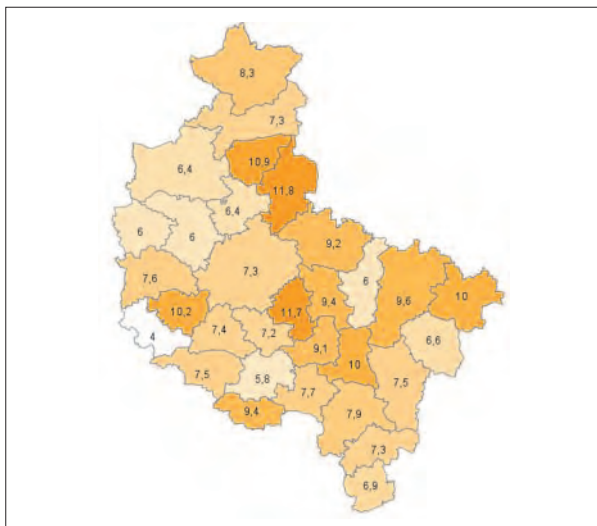
(tj. 28 proc.) to osoby do 25. roku życia.

Według badań przeprowadzonych przez WORP II, średni czas poszukiwania pracy na lokalnych rynkach wahał się od 4 miesięcy do niemal roku. Najkrócej pracy szukali mieszkańcy powiatów: gostyńskiego, międzychodzkiego, szamotulskiego i wolsztyńskiego (średnio do 6 miesięcy), najdłużej – chodzieskiego, grodzkiego, pleszewskiego, średzkiego i wągrowieckiego (10-12 miesięcy). W większości powiatów szybciej zatrudnienie znajdowały osoby młode, do 30. roku życia.

Gospodarcze zróżnicowanie Wielkopolski powoduje koncentrację pracodawców w dużych aglomeracjach. Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu co miesiąc pozyskuje największą liczbę ofert pracy, tutaj też licznymi propozycjami dysponują agencje za-

trudnienia, a wskaźnik stopy bezrobocia kształtuje się niemiennie na najniższym poziomie. Mimo że średni czas poszukiwania zatrudnienia w tym urzędzie to niewiele

ponad 7 miesięcy, to dodać należy, że średnio w miesiącu o jedną ofertę pracy starało się w tym roku aż 27 osób bezrobotnych. Było to dużo więcej niż np. w urzędach pra-

Średni czas poszukiwania pracy w wielkopolskich urzędach pracy (w miesiącach).

cy w Kępnie, Szamotułach, Międzychodzie czy Wolsztynie. Tam też osoby bezrobotne szybciej powracały na rynek pracy.

„U progu kariery” – dla gimnazjalistów

W WORP II przewidziano konkursy dla uczniów szkół gimnazjalnych z województwa wielkopolskiego. W IV kwartale 2013 r. odbył się pierwszy z nich – „U progu kariery”. Jego celem było zainspirowanie uczniów do samodzielnego zdobywania informacji służących podejmowaniu świadomych i przemyślanych decyzji edukacyjno-zawodowych, a także pobudzenie do refleksji na temat własnej przyszłości zawodowej. Jednym z najważniejszych elementów konkursu była problematyka kwalifikacji i kompetencji zawodowych.

W konkursie wzięło udział 720 uczniów. Spośród osób,

Samorząd Województwa Wielkopolskiego

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu

Wielkopolskie Obserwatorium Rynku Pracy II

ul. Kościelna 37,
60-537 Poznań
tel. 61 846 38 26
faks 61 846 37 43

które prawidłowo odpowiedziały na wszystkie pytania oraz przesłały wymagane dokumenty, Komisja Konkursowa wyłoniła pięciu laureatów. Wszyscy oni otrzymają nagrody o jednakowej wartości. Najwięcej zgłoszeń konkursowych wpłynęło ze szkół z powiatów: pilskiego, krotoszyńskiego oraz kaliskiego. Wszelkie informacje na temat konkursu są zamieszczone na stronie internetowej: www.obserwatorium.wup.poznan.pl.

Człowiek – najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY
W POZNANIU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Artykuł współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Jak to onegdaj bywało?

O bezpieczeństwie na drogach w latach 20. ubiegłego wieku, czyli z archiwum Sejmu II Rzeczypospolitej.

FOT. M. SZYKOR

Dawnych wspomnień czar. Samochód może i stary..., ale z duszą.

Idą święta, zbliża się koniec roku i niedługo będziemy składać sobie życzenia, aby nowy, 2014 rok był lepszy, spokojniejszy, bezpieczniejszy. Zanim gwiazdor podjedzie do nas swoimi – wyposażonymi w ABS, ESP, ASR, MSR i CDN – saniami, warto przypomnieć sobie niektóre przepisy ruchu drogowego, tworzone w pierwszych latach II Rzeczypospolitej. Wiele z tych zapisów jest nadal aktualnych, mimo upływu prawie 100 lat.

Najważniejszy akt, ustawa z dnia 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych, zawiera ogólne zapisy. „Drogi publiczne przeznaczone są dla ruchu pieszo, jeżdżenia i pędzenia zwierząt. Ruchu na drogach publicznych nie wolno tamować lub utrudniać, z wyjątkiem wypadków prawem przewidzianych”.

Ustawa zapowiada też szczegółowe regulacje: „Rozporządzenia Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych oraz rozporządzenia samorządów wojewódzkich, względnie wojewodów uregulują: zakazy wólczenia po drogach przedmiotów psujących drogi, zakazy zanieczyszczenia dróg i ich przynależności, zakazy tratowania i wypasania skarp, nasypów i rowów. Ponadto przepisy te unormują: szerokość ładunków oraz szerokość obręczy wozów ciężarowych, używanie hamulców przy wozach, ochro-

nę mostów i ruchu na mostach, znaki drogowe i znaki ostrzegawcze, szybkość jazdy i ruch pojazdów konnych, mechanicznych i rowerów, pędzenie zwierząt oraz międzynarodowy ruch samochodów, a także utrzymanie zajazdów, urządzenie rogatek i skrzyżowanie dróg, przewóz materiałów wybuchowych, lekkopalnych itp.”.

Mimo upływu lat, nadal aktualne jest Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 czerwca 1922 r. o wymijaniu i wyprzedzaniu na drogach publicznych, wydane na podstawie ww. ustawy. Paragraf 1.: „Wszyscy korzystający z dróg publicznych dla jazdy, wozienia i pędzenia lub prowadzenia zwierząt, jako to: kierowcy pojazdów mechanicznych, woźnice, cykliści, jeźdźcy i poganicze zwierząt, obowiązani są trzymać się prawej strony drogi (w kierunku jazdy), i przy wymijaniu pojazdów lub zwierząt, jadących lub idących w przeciwnym kierunku, winni usunąć się ze swemi pojazdami lub zwierzętami na prawo.

Również winni zboczyć na prawo, gdy zostają wyprzedzani, natomiast gdy wyprzedzają, w tym samym kierunku, winni zboczyć na lewo. Pragnący wyprzedzić obowiązany jest dać sygnał, względnie ostrzec wołaniem o swem zbliżaniu się, a ostrzeżony winien usunąć się na prawo i przepu-

ścić wyprzedzającego po swej lewej stronie”.

Paragraf 2.: „Wyprzedzać można tylko wówczas, gdy droga jest odpowiednio szeroka, gdy przed wyprzedzaniem znajduje się dostateczna przestrzeń wolna i gdy żaden pojazd lub zwierzę nie zbliża się z przeciwnej strony. Zabrania się wyprzedzać, gdy droga nie jest widoczna na dostateczną odległość, jako też na mostach, skrzyżowaniach oraz znacznych spadkach”.

Gdyby wszyscy uczestnicy ruchu drogowego pamiętali o tych zasadach, na pewno byłoby mniej wypadków i stresu na naszych drogach.

Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 lipca 1922 r. o ruchu samochodów i innych pojazdów mechanicznych na drogach publicznych zawiera zapisy dotyczące budowy pojazdów, badań technicznych i rejestracji pojazdów oraz przepisy dotyczące kierowców. Paragraf 4. dedykujemy miłośnikom ryczących maszyn: „Pojazdy mechaniczne powinny być zbudowane i urządzone w sposób zapewniający bezpieczeństwo ruchu, a wykluczający możliwość wywołania pożaru lub wybuchu, niepokojenia publiczności i straszenia zwierząt przez nadmierne hałas, dym, parę lub woń...”. Dalej w par. 5. czytamy: „Wszystkie przyrządy służące do

kierowania, hamowania i koniecznej obsługi, tyczącej się bezpieczeństwa ruchu pojazdu mechanicznego, powinny być umieszczone w ten sposób, aby kierowca miał łatwy i pewny dostęp do nich tak we dnie, jak i w nocy, bez niebezpieczeństwa omyłki i nie będąc zmuszony do odwracania uwagi od drogi”.

I jeszcze kilka przepisów dotyczących bezpiecznej jazdy. Par. 31.: „Szybkość pojazdów mechanicznych na drogach publicznych nie może zagrażać bezpieczeństwu osób z nich korzystających i musi być taką, aby kierowca w każdej chwili i przy wszelkich okolicznościach mógł dostosować się do wymagań bezpieczeństwa ruchu publicznego oraz ochrony dróg i mostów”.

Paragraf 32. poddajemy pod rozagę miłośnikom prędkości: „Pojazdom mechanicznym, których waga wraz z ładunkiem przekracza 3000 kg, zabrania się poruszać z szybkością większą niż 25 km na godzinę. W miejscowościach zabudowanych wolno jechać osobowym pojazdem mechanicznym z szybkością nie większą niż 25 km na godzinę, a ciężarowym z szybkością nie większą niż 15 km na godzinę. Na skrzyżowaniach dróg, ostrych zakrętach i podczas mgły, gołolezi, na wszystkich miejscach drogi niebezpiecznych, spadzistych lub śliskich wolno jest jechać z szybkością nie większą niż 10 km na godzinę. Przez wszystkie mosty drewniane o długości ponad 20 metrów zabrania się przejeżdżać szybkością większą niż 6 km na godzinę”.

I już na zakończenie, jeśli gwiazdor nie zdąży dojechać do nas z prezentami, to być może dlatego, że wziął sobie do serca zapis par. 36. ww. ustawy: „Wszelkie ściganie się samochodów, motocykli na drogach publicznych podczas ruchu zwykłego jest bezwzględnie wzbronione”.

Wszystkim Czytelnikom „Monitora” w przyszłym roku życzę zdrowia, wiele radości oraz bezpieczeństwa i spokoju, także na drogach.

Marek Szykor WORD

Przygotujmy się na zimowe drogi

FOT. P. MONKIEWICZ

Ze stacji kontroli pojazdów powinniśmy korzystać nie tylko podczas obowiązkowych przeglądów technicznych.

O czym powinni pamiętać kierowcy przed nadejściem mrozów?

Zima ostro puka do naszych drzwi. Na Kasprowym Wierchu temperatura spadła już do minus 12 stopni, „zakopanka” przysypała jest śniegiem, a to sygnał do wymiany ogumienia na zimowe. Jeżeli nie dokonujemy wymiany opon, należy przede wszystkim sprawdzić ich stan techniczny, jakość i głębokość bieżnika (minimalna wynosi 1,6 mm) oraz ciśnienie. W razie stwierdzenia jakichkolwiek uszkodzeń mechanicznych opon lub nadmiernego zużycia bieżnika, powinniśmy je bezwzględnie wymienić. Zły stan techniczny ogumienia w pojeździe ma jednak bezpośredni wpływ na nasze bezpieczeństwo.

Przygotowując samochód do zmiennych warunków pogodowych, trzeba także skontrolować stan elementów zawieszenia, układu kierowniczego, hamulcowego, geometrii kół oraz prawidłowość ustawienia świateł. Przeglądu powyższych elementów powinniśmy dokonać w stacji obsługi samochodów dysponującej odpowiednimi urządzeniami. Diagnosta spraw-

dzi stan techniczny zawieszenia i układu kierowniczego: luzy, uszkodzenia mechaniczne, stan osłon gumowych, itp.

Bardzo ważnym elementem samochodu są amortyzatory: oprócz wizualnej oceny (sprawdzenie uszkodzeń mechanicznych, wycieków), skontrolować je możemy tylko za pomocą specjalistycznego urządzenia. Sprawne amortyzatory to wysoki komfort jazdy i, co wynika z badań, znaczne skrócenie drogi hamowania, tak ważne w zimowych warunkach.

Pomiar geometrii kół to kolejna czynność, która może być wykonana tylko z wykorzystaniem odpowiedniego sprzętu. Właściwe ustawienie kół wpływa nie tylko na zmniejszenie zużycia opon, paliwa, a co za tym idzie – kosztów eksploatacji, ale też bezpośrednio rzutuje na bezpieczną jazdę.

Pamiętajmy też o wymianie płynów w zbiorniku spryskiwaczy. Możemy skorzystać z przrządów, dzięki którym sprawdzimy, czy temperatura zamrażania płynu zimowego odpowiada deklarowanej przez producenta wartości.

Szerokiej i bezpiecznej drogi!
Piotr Monkiewicz AW

FOT. M. SZYKOR

Zimą na niektórych drogach warto założyć łańcuchy.

WOJEWÓDZKA RADA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO W POZNANIU

www.brd.poznan.pl

Redaguje zespół: Sławomir Brandt, Ryszard Fonzychowski, Wojciech Głuszak, Maciej Bednik, Piotr Monkiewicz, Marek Szykor, Dariusz Fleischer
Adres redakcji: WORD, 61-623 Poznań, ul. Wilczak 53, tel. 61 829-01-88

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013

Fundusze Europejskie - dla rozwoju innowacyjnej Wielkopolski

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCIWOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIEUNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Dotacje na zwiedzanie i wypoczynek

Dofinansowane przez Unię przedsięwzięcia przyciągają do Wielkopolski turystów i miłośników kultury.

W ostatnim tegorocznym odcinku promującym fundusze unijne podsumowujemy efekty realizacji przedsięwzięć dofinansowanych w ramach priorytetu szóstego „Turystyka i środowisko kulturowe” WRPO. W latach 2007-2013 w regionie powstało 131 projektów za ponad 436 mln zł, z czego 233 mln zł stanowiły dotacje z Brukseli. Z mapki wynika, że niemal w każdym wielkopolskim powiecie zrealizowano przynajmniej jedno unijne zadanie dotyczące turystyki lub dziedzictwa kulturowego.

Przyciągnąć turystę

Wielkopolskie lasy i jeziora należą do najpiękniejszych w kraju. Turystów przyciągają liczne parki krajobrazowe, ścieżki do wędrówek oraz jazdy na rowerze, a także wiele urokliwych, zabytkowych dworów, pałaców i parków rozrzuconych po całym regionie. To właśnie nasz urozmaicony krajobraz zachęca gości i mieszkańców do aktywnego wypoczynku.

Trzeba jednak przyznać, że w wielu miejscach brakuje odpowiedniej infrastruktury lub wymaga ona remontu. Dlatego zarząd województwa przeznaczył na inwestycje w turystykę ponad 140 mln zł z UE. Pieniądze pomogły zbudować kąpieliska oraz infrastrukturę turystyczną nad jeziorami m.in. w Wolsztynie, Zbąszyniu, Żerkowie, Ostrowie Wlkp., Chodzieży, Złotowie i Okonku. W Pile dzięki eurofunduszom dofinansowano strzelnicę sportową, w Wierzenicy – centrum agroturystyczne i dwór Augusta Cieszkowskiego. Przy poznańskiej Malcie zbudowano kolejkę górską, a w Kościanie park rekreacyjny „Wioska Piracka”.

Te miejsca sprzyjają uprawianiu sportu i rozwojowi aktywności fizycznej. Łącznie w Wielkopolsce realizowanych jest 70 takich projektów za 265 mln zł, w tym 128 mln zł stanowią dotacje z Brukseli.

Wypocząć nad wodą

Choć w Wielkopolsce nie ma tak dobrych warunków dla

wodniaków, jakie występują na Zalewie Szczecińskim, Zalewie Wiślanym czy szlaku jezior mazurskich, to nasze województwo posiada ciekawą ofertę dla gości zainteresowanych turystyką wodną. Najbardziej znaną Wielką Pętlę Wielkopolski tworzą rzeki Noteć i Warta oraz Kanał Bydgoski.

Do niedawna turyści nie mieli dogodnych miejsc do zatrzymania się, zatankowania paliwa, uzupełnienia wody i prowiantu czy skorzystania z przyzwoitej to-

alety. Od kilku lat ten krajobraz się zmienia. Dzięki dotacjom z Brukseli w Ślesinie, Śremie, Drawsku, Czarnkowie i Ujściu powstały nowoczesne przystanki z pomostami wyposażonymi w przyłącza elektrycz-

ne, wodę, y-bomy (ułatwiające cumowanie jachtów). Nad Wartą powstają kolejne pola biwakowe, odnowiono szlak kajakowy Puszcza Zielonka, coraz więcej turystów pływa Wełną i Notecią. Za pieniądze z UE sfinansowano też kampanię promocyjną Wielkiej Pętli Wielkopolski.

Kultura za 105 mln zł

W regionie odbywa się mnóstwo większych i mniejszych wydarzeń, które przyciągają miłośników kultury i turystów. Mieszkańcy

Wielkopolski oraz przyjeżdżający do nas goście chętnie uczestniczą m.in. w imprezach folklorystycznych i rekonstrukcjach wydarzeń historycznych. Odbywają się one nie tylko w Poznaniu, ale także w wielu mniejszych miejscowościach regionu. Wiele z nich ma charakter unikatowy nie tylko w skali kraju.

Turyści mogą u nas odwiedzić miejsca związane z dziedzictwem kulturowym kraju. Przecież to tutaj, w Poznaniu, Gnieźnie i Lednicy rodziła się polska państwowość. Mamy bogate dziedzictwo kultury materialnej w postaci zabytków architektury sakralnej i świeckiej. Wiele cennych obiektów, ze względu na zły stan tech-

niczny, wymaga jednak inwestycji. W małych miastach regionu występuje też utrudniony dostęp do przedsięwzięć wspierających regionalną i lokalną kulturę. To przyczyną, które powodują, że samorząd województwa, korzystając m.in. z dotacji Unii Europejskiej, od lat wspiera rozwój kultury w regionie.

Dotychczas w ramach WRPO podpisano 61 umów w tym zakresie, w których dofinansowanie UE sięga 105,5 mln zł, a wartość inwestycji przekracza 171 mln zł. Dzięki tym pieniądzązom finansowana jest renowacja zabytkowych zbiorów muzealnych, działalność teatrów, organizacja festiwali, koncertów i kampanii informacyjnych. Przykładem tej ostatniej jest projekt „Budzik kulturalny”, promujący wydarzenia kulturalne i aktywizujący mieszkańców do udziału w nich. O niektórych jego odsłonach piszemy na stronie 8.

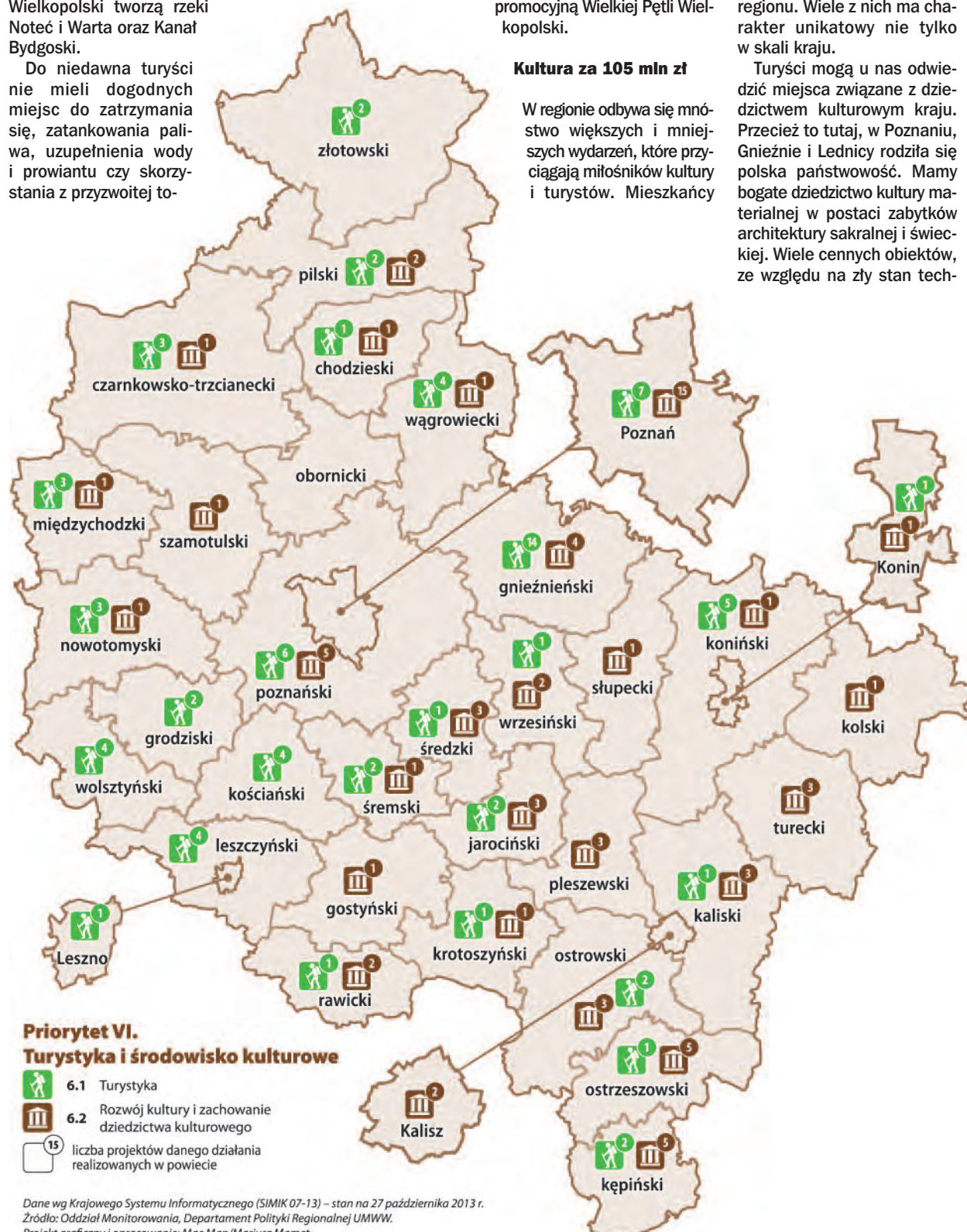
Ratunek dla kin

W małych miastach regionu stan techniczny i sprzętowy wielu kin wymagał inwestycji, które pomogłyby ochronić je przed zamknięciem. Samorząd województwa postanowił wesprzeć takie przedsięwzięcia pieniędzmi z UE. Dzięki funduszom Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej i dotacjom z WRPO udało się zmodernizować ponad 20 sal. Łączny koszt inwestycji wynosi 10,6 mln zł, z czego 3 mln zł stanowią pieniądze z Brukseli.

Nowoczesne, cyfrowe kina działają w Poznaniu, Koninie i Kaliszu, ale też w mniejszych miejscowościach, m.in. w Gostyniu, Słupcy, Czarnkowie, Turku, Krotoszynie, Rawiczu, Ostrzeszowie, Pleszewie czy Wrześni.

Cyfrizacja powoduje, że kina studyjne nie zamykają się, a wręcz przeżywają renesans. Przemieniają się w nowoczesne instytucje kultury o wysokim standardzie projekcji. Poznańskie Rialto np. odnotowało w ub. roku niemal 50-proc. wzrost sprzedaży biletów.

Piotr Ratajczak

Chcemy być na całym świecie

Absolwenci i dziennikarze odebrali nagrody w konkursach dotyczących Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego.

Przemysław Figlerek, laureat pierwszej nagrody w konkursie na najlepszą pracę magisterską, otrzymał symboliczny czek od marszałka Marka Woźniaka i Grzegorza Potrzebowskiego, dyrektora DPR UMWW.

Analiza wykorzystania funduszy unijnych i ich wpływu na rozwój lokalnych społeczności w Wielkopolsce – to główne tematy nagrodzonych prac magisterskich. Serwis internetowy dla miłośników książki, minibrowar oraz sposoby wykorzystania pieniędzy europejskich w najbliższych latach – te tematy poruszyli natomiast autorzy nagrodzeni w konkursie dziennikarskim pn. „Zmieniliśmy Wielkopolskę”.

20 listopada odbyła się uroczystość wręczenia nagród laureatom trzeciej edycji konkursu na najlepszą pracę magisterską o funduszach europejskich w Wielkopolsce. Autorzy w nadesłanych pracach dyplomowych kompleksowo przedstawili sposoby wykorzystania funduszy unijnych w naszym województwie. Przeprowadzone analizy dotyczyły oddziaływania środków unijnych na rozwój społeczno-gospodarczy w ujęciu regionalnym, subregionalnym lub wybranych powiatów czy gmin. W pracach analizowano wpływ inwestycji w infrastrukturę drogową i transport publiczny, a także oceniono strategie promocyjne Wielkopolski.

Pierwsze miejsce i nagrodę 6000 zł zdobył Przemysław Figlerek z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu za pracę pt. „Rola Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego w realizacji zadań samorządu lokalnego w podregionie leszczyńskim w latach 2007-2012”. Druga nagroda (4000 zł) przypadła Tomaszowi Herodowiczowi, także z UAM, który opisał „Wpływ funduszy strukturalnych na rozwój gminy Rokietnica w latach 2004-2012”.

Komisja konkursowa postanowiła przyznać dwie równorzędne nagrody za zajęcie trzeciego miejsca – po 1500 zł każda. Zdobyły je Marta Klarkowska z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu za pracę pt. „Wybrane gospodarcze efekty polityki regionalnej w Polsce (ujęcie regionalne)” oraz Karolina Nitecka z UAM, opisująca „Wykorzystanie funduszy strukturalnych do promocji województwa wielkopolskiego w latach 2007-2013”.

W konkursie przyznano także dwa wyróżnienia (po 1000 zł każde). Otrzymali je: Paulina Dudek z Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu za pracę pt. „Rola funduszy unijnych

w pobudzeniu rozwoju regionalnego na przykładzie powiatu gostyńskiego” oraz Arkadiusz Czajkowski z UAM, który zaprezentował „Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2007-2013 i jego wdrażanie na terenie powiatu wrzesińskiego”.

Podczas listopadowej uroczystości Marek Woźniak, marszałek województwa wielkopolskiego, wręczył również laury nagrodzonym w konkursie dziennikarskim pn. „Zmieniliśmy Wielkopolskę”. Konkurs skierowany był do dziennikarzy radiowych, prasowych, telewizyjnych i internetowych publikujących swe materiały w mediach wielkopolskich. Nagrodzone prace prezentowały efekty wykorzystania środków unijnych w naszym regionie. Płyńie z nich wniosek, że fundusze zmieniły Wielkopolskę, a WRPO pozytywnie wpłynął na rozwój gospodarczy regionu.

Pierwsze miejsce i 7000 zł zdobył Krzysztof Sadowski z Radia Merkury za audycję „Chcemy być na całym świecie”. Autor dotarł do twórców serwisu internetowego dla miłośników książki: www.booklikes.com. Ich portal zawiera recenzje książek, blogi pisarzy i czytelników oraz tworzy społeczność związaną z czytelnością. Projekt okazał się dużym sukcesem w USA, po misji gospodarczej do Stanów Zjednoczonych, organizowanej przez UMWW, a sfinansowanej ze środków WRPO 2007-2013.

Drugie miejsce (5000 zł) przyznano Krzysztofowi M. Kaźmierczakowi z „Głosu Wielkopolskiego” za tekst „Poziomka – mikrobrowar po dziewięciu latach marzeń”. Reportaż opowiada historię powstania w gospodarstwie agroturystycznym małego rodzinnego browaru „Poziomka”, który jest zwińczeniem marzeń właścicieli oraz sposobem na prowadzenie działalności gospodarczej. Pasja inwestorów dofinansowana została z pieniędzy UE.

Trzecie miejsce i 3000 zł odebrali z kolei Wojciech Chmielewski i Adam Michalikiewicz z Radia Merkury za „Unijne Fundusze” – audycję na żywo z udziałem słuchaczy. Rozmawiano w niej o możliwościach, jakie pojawiają się już niebawem w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020.

PIT

Jeszcze więcej euro z Unii

Wielkopolska otrzyma jeszcze więcej pieniędzy na realizację regionalnego programu operacyjnego na lata 2014-2020.

Wynika to z przeliczenia przyznanych nam środków na ceny bieżące, czyli zastosowania mechanizmu indeksacji. Na WRPO 2014+ przypadnie łącznie 2 447,9 mln euro. 72,11 proc. tej kwoty, czyli 1765,2 mln euro, będzie pochodziło z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a pozostałe 27,89 proc. (682,7 mln euro) to środki Europejskiego Funduszu Społecznego. W porównaniu do wyjściowej kwoty, pieniądze będzie więcej aż o 251,3 mln euro (EFRR

– o 206,5 mln euro, a EFS – o 44,8 mln euro).

W dobiegającej końca perspektywie finansowej lat 2007-2013 Wielkopolska na realizację WRPO oraz w ramach tzw. komponentu regionalnego programu Kapitał Ludzki otrzymała łącznie 1960,1 mln euro. Środki wspólnotowe przewidziane dla Wielkopolski w okresie 2014-2020 są zatem większe o 487,8 mln euro.

Nasz region należy do województw, które otrzymają najwięcej pieniędzy unijnych na realizację regionalnego programu operacyjnego. Więcej trafi jedynie do województw śląskiego i małopolskiego. PIT

Rower, aparat i czytnik dla laureatów

20 prac wykonano ręcznie. To plakaty, komiksy, albumy, makiety i kalendarze.

Rozstrzygnięto konkurs pn. „Młodzi wiedzą o funduszach”, organizowany przez Urząd Marszałkowski w Poznaniu.

Uczniowie wielkopolskich szkół mogli brać udział w tzw. lekcjach europejskich prowadzonych przez konsultantów z Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich. Dzięki temu mogli lepiej przygotować się do udziału w konkursie.

Do 20 listopada do urzędu wpłynęło łącznie 49 prac. 28 zgłoszeń stanowiły wersje multimedialne, m.in. krótkie filmy i prezentacje, ale 20 prac zostało wykonanych ręcznie: to plakaty, komiksy, albumy, makiety i kalendarze.

Prace były bardzo różnicowane, uczniowie wykorzystali ciekawe formy wykonania

i przedstawienia tego, co zmieniło się dzięki funduszom unijnym w ich okolicy – mówi Grzegorz Potrzebowski, dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej w Urzędzie Marszałkowskim.

Komisja konkursowa oceniła przede wszystkim trafność doboru tematu, pomysł oraz estetykę wykonania. Pierwsze miejsce zajęła Barbara Socha z I Liceum Ogólnokształcącego im. Oskara Kolberga w Kościanie za pracę „Kościan – zmiany w sercu Wielkopolski”. Zwycięczyni w nagrodę otrzymała rower. Listę wszystkich laureatów, którzy otrzymali aparaty fotograficzne i czytniki e-book, opublikowano na stronie internetowej www.wrpo.wielkopolskie.pl. DT

Rozstrzygnięto konkurs „Przyjazna Wieś”

23 wielkopolskie gminy zgłosiły łącznie 26 projektów do przedsięwzięcia organizowanego przez Krajową Sieć Obszarów Wiejskich.

Piętnaście inwestycji rywalizowało w kategorii „infrastruktura techniczna”, natomiast 11 zgłoszeń odnotowano w kategorii „infrastruktura społeczna”. Spotkanie regionalnej komisji konkursowej oceniającej nadesłane przedsięwzięcia odbyło się w październiku. – To już piąta edycja konkursu „Przyjazna Wieś”. Wszystkie zgłoszone projekty są najlepszym przykładem dobrze wykorzystywanych funduszy unijnych – stwierdził członek zarządu województwa Tomasz Bugajski.

W kategorii „infrastruktura techniczna” zwyciężyła gmina Przemęt z projektem „Wzrost atrakcyjności gminy Przemęt poprzez zagospodarowanie terenów przyjeznych wraz z adaptacją obiektów historycznych na cele turystyczne”. Inwestycję realizowano ze środków Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

Celem projektu była kompleksowa poprawa infrastruktury turystycznej i kulturalnej gminy na obszarze miejscowości: Przemęt, Perkowo, Osłonin, Kaszczor oraz Wieleń, które położone są wokół malowniczych jezior. Tereny te charakteryzują się atrakcyjnym środowiskiem naturalnym, licznymi zabytkami świeckimi i sakralnymi, a także znakomicie nadają się do wykorzystania pod względem

Dawny zbór ewangelicki w miejscowości Kaszczor, po zakończeniu remontu dofinansowanego z funduszy unijnych, pełni funkcję centrum kulturalno-turystycznego.

wypoczynku i rekreacji dla turystów oraz mieszkańców gminy.

Rezultaty zakończonego przedsięwzięcia można obserwować m.in. odwiedzając dawny zbór ewangelicki (na zdjęciu) w miejscowości Kaszczor. Dzięki pieniądzu unijnemu wyremontowano budynek i zaadaptowano go na centrum

kulturalno-turystyczne gminy. Obiekt stał się miejscem wystaw, konferencji i koncertów. Jest jednym z nielicznych przedsięwzięć w Polsce, które umożliwiło wykorzystanie budynku sakralnego na cele świeckie.

Na wysoką ocenę komisji konkursowej wpływ miało również zwiększenie walorów tu-

rystycznych regionu poprzez rozbudowę ogólnodostępnej infrastruktury. W ramach projektu oddano do użytku m.in.: boisko wielofunkcyjne, plac zabaw, ścianę wspinaczkową, siłownię na wolnym powietrzu oraz plażę wraz z promenadą obsadzoną bujną zielenią. Całość jest spójna, przemyślana i innowacyjna.

Dotychczasowi zwycięzcy konkursu na etapie regionalnym w poszczególnych latach:

2009 r.

Budowa Centrum Edukacji Przyrodniczej wraz z odbudową zabudowanego folwarku w miejscowości Mniszki

2010 r.

Infrastruktura społeczna – Budowa sali pełnowymiarowej przy gimnazjum w Komornikach

Infrastruktura techniczna – Budowa parkingu i dojścia do jeziora we wsi Kamienica

2011 r.

Infrastruktura społeczna – Budowa przystani wodnej w Ślesinie

Infrastruktura techniczna – Rewitalizacja Zespołu Pofolwarcznego w Prusimiu na Skansen Olenderski

2012 r.

Infrastruktura społeczna – Przystań Kamienica – II etap budowy Centrum Rekreacyjno-Turystycznego w nadziejonej miejscowości gminy Wągrowiec

Infrastruktura techniczna – Budowa boiska sportowego z zadaszeniem i zapleczem socjalnym w Lenartowicach

2013 r.

Infrastruktura społeczna – Moja miejscowość na portalu internetowym – Internetowe Kroniki Wsi. Gmina Borek Wielkopolski

Infrastruktura techniczna – Wzrost atrakcyjności gminy Przemęt poprzez zagospodarowanie terenów przyjeznych wraz z adaptacją obiektów historycznych na cele turystyczne

W kategorii „infrastruktura społeczna” pierwsze miejsce zajęła gmina Borek Wielkopolski z projektem „Moja miejscowość na portalu internetowym – Internetowe Kroniki Wsi (przygotowanie systemu informatycznego i szkolenie dla mieszkańców terenów wiejskich)”. Przedsięwzięcie zostało zrealizowane w ramach Inicjatywy LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

„Internetowe Kroniki Wsi” są nowoczesnym systemem połączonych ze sobą witryn internetowych wszystkich so-

łectw z terenu gminy Borek Wielkopolski. Celem projektu było stworzenie platformy jako nośnika przekazu, którego końcowym efektem jest funkcjonujący z powodzeniem portal społeczności wiejskich, redagowany przez samych mieszkańców wiosek. „Kroniki” zawierają nie tylko opis zdarzeń i historii wsi, ale służą również do szybkiego kontaktowania się z mieszkańcami. Projekt przyczynił się do aktywizacji i integracji społeczności wiejskiej. Serwis dostępny jest pod adresem www.kroniki.wsi.powiatgostyn.pl.

Wielkopolski Klub Fotograficzny

Sekretariat Regionalny Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich realizuje inicjatywę pod nazwą „Wielkopolski Klub Fotograficzny”. Przedsięwzięcie ma promować dobre praktyki w wykorzystaniu środków unijnych. Ciekawe zgłoszenie nadesłała Lokalna Grupa Działania „Puszcza Notecka”. Za pośrednictwem LGD, gmina Kwilcz zrealizowała tzw. małe projekty w ramach Inicjatywy LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Dzięki wsparciu z programu zorganizowano cykl 9 warsztatów kulinarnych pn. „Ocalić od zapomnienia sprawdzone przepisy kulinarne naszych babć – pokaz potraw naszego regionu”, których celem było przedstawienie sposobu przygotowania tradycyjnych potraw regionalnych, połączone z ich degustacją. Podczas warsztatów przygotowano ponad 60 różnych potraw, które częściowo zostały opisane przez gminę Kwilcz w bezpłatnej broszurze.

Zachęcamy do nadsyłania zdjęć i fotoreportaży dotyczących wielkopolskich obszarów wiejskich. Fotografie znajdują się na stronie www.wielkopolskie.ksow.pl oraz www.prow.umww.pl, gdzie zamieszczono też warunki uczestnictwa w „Wielkopolskim Klubie Fotograficznym”.

EUROPEJSKI FUNDUSZ ROLNY
NA RZECZ ROZWOJU
OBSZARÓW WIEJSKICH
EUROPA INWESTUJĄCA W OBSZARY WIEJSKIE

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

PROJEKT FINANSOWANY JEST ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ W RAMACH POMOCY TECHNICZNEJ PROGRAMU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2007-2013.
Instytucja Zarządzająca PROW 2007-2013 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stronę redaguje: Bartosz Zielonacki – Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego
ul. Szyperska 14, 61-754 Poznań, tel. 61 626 60 00, fax 61 626 60 04, e-mail: dow.sekretariat@umww.pl, www.prow.umww.pl

Wielkopolska w programie ochrony jezior

Zbiorniki wodne są jednym z atrakcyjniejszych elementów polskiego krajobrazu.

Liczne pojezierza i pojedyncze jeziora stanowią atrakcję turystyczną gmin, które wiążą z nimi wielkie nadzieje na rozwój. Niestety, w Polsce cały czas jeszcze borykamy się z pozostałościami z czasów, gdy jeziora służyły jako „odbiorniki” ścieków z terenu miast i wsi. Zanieczyszczenie jezior to nie tylko efekt zaniedbań z lat minionych, ale jak najbardziej aktualny problem związany z rozbudową obszarów zurbanizowanych i brakiem systemów wodno-kanalizacyjnych, wpływami chemikaliów z pól czy chaotyczną zabudową obszarów nadjeziornych – skutkującą też dewastacją zbiorników wodnych.

Jednym z istotniejszych problemów związanych z ochroną wód w jeziorach jest postępujące zanieczyszczenie. Walczą z nim samorządy, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe poprzez realizację inwestycji w zakresie budowy, rozbudowy, modernizacji kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków, minimalizując dopływ substancji zanieczyszczających. Takie przedsięwzięcia finansowane są ze środków narodowego i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, pieniędzy unijnych (w naszym województwie to programy: Infrastruktura i Środowisko, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich), budżetów gminnych. Pojawiały się też nowe możliwości wsparcia finansowego: „Program ochrony jezior Polski północnej”.

Program jest próbą usystematyzowania działań, które pozwolą na zachowanie dobrego stanu naszych naturalnych zbiorników, ich ochronę, a gdzie jest to potrzebne – rekultywację oraz ochronę ekosystemów zależnych od tych wód. „Program ochrony jezior Polski północnej” (POJPP) jest odpowiedzią na wyzwania polityki unijnej w zakresie ochrony wód i zachowania różnorodności biologicznej i szansą na wypełnienie obowiązków wynikających z Ramowej Dyrektywy Wodnej. Dokument na obecnym etapie jest koncepcją określającą możliwe działania w zakresie ochrony jezior. Zaprezentowano trzy cele, a w ich zakresie potencjalne rozwiązania skierowane na konkretne rodzaje problemów.

W ramach celu 1 „Poprawa stanu ekosystemów wodnych” określono cztery działania. Działanie 1.1 „Ochrona przyrody” zakłada ochronę gatunków oraz siedlisk „in situ” i „ex situ” (specjalistyczne określenia ozna-

List intencyjny w sprawie realizacji „Programu ochrony jezior Polski północnej” podpisali przedstawiciele pięciu województw (od lewej): podlaskiego – wicemarszałek Mieczysław Kazimierz Baszko, wielkopolskiego – wicemarszałek Wojciech Jankowiak, warmińsko-mazurskiego – marszałek Jacek Protas, pomorskiego – wicemarszałek Czesław Elzanowski i kujawsko-pomorskiego – wicemarszałek Dariusz Kurzawa.

czające ochronę gatunków w naturalnym miejscu ich występowania i poza nim), przywracanie drożności i poprawę funkcjonowania korytarzy ekologicznych. Planuje się również urządzenie i zagospodarowanie terenów zieleni oraz wyposażenie ich w urządzenia ograniczające oddziaływanie na środowisko na terenach zurbanizowanych, sporządzanie planów zagospodarowania przestrzennego na terenach cennych przyrodniczo, edukację ekologiczną, w tym kampanie i programy społeczne związane z realizacją programu.

Działanie 1.2 „Rolnictwo i leśnictwo” dotyczy budowy lub remontów urządzeń melioracji, chroniących jeziora oraz ograniczających dopływ zanieczyszczeń obszarowych, poprawy i rozwijania infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa oraz leśnictwa do ograniczenia wpływu na wody, np. modernizacji urządzeń służących do przechowywania i wprowadzania nawozów (w tym naturalnych)

oraz środków ochrony roślin. Zakłada się ponadto realizację projektów z zakresu poprawy ochrony przeciwpowodziowej użytków rolnych, przywracania walorów lub utrzymania stanu cennych siedlisk użytkowanych rolniczo oraz zachowania różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich, ograniczania intensywnej działalności rolniczej lub jej zaniechania na obszarach bezpośrednio przyległych do jezior, np.: poprzez wykup ziemi i zmianę sposobu jej użytkowania oraz promowanie zasad dobrych praktyk w rolnictwie, zwiększanie obszarów leśnych i renaturalizację rzek.

Działanie 1.3 „Rybnictwo” jest natomiast skierowane na zmiany struktury gatunków i asortymentów ryb, niezbędnych do osiągnięcia pozytywnego wpływu ryb na jakość wód, rozwój infrastruktury związanej z systemem ochrony zbiorników wodnych i ich zlewni, a także na inwestycje związane z utrzymaniem bioróżnorodności ekosystemów.

Działanie 1.4 „Rekultywacja jezior” ma wesprzeć ważne w wielu przypadkach prace rekultywacyjne w misie jeziora.

W ramach celu 2 „Ochrona i poprawa środowiska wodnego” sprecyzowano działanie 2.1 „Gospodarka wodno-ściekowa”, związane z budową, rozbudową i modernizacjami systemów kanalizacji sanitarnej, kanalizacji deszczowej, oczyszczalni ścieków. Inwestycje będą realizowane w szczególności poprzez: odcięcie zrzutu ścieków oczyszczonych do jezior i ich dopływów, rozproszone systemy oczyszczania ścieków, w tym przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz działania związane ze zmniejszaniem ilości substancji niebezpiecznych odprowadzanych wraz ze ściekami, budową, przebudową i wyposażeniem w infrastrukturę drogową przyczyniającą się do ochrony środowiska (np. urządzenia odwadniające, w tym kanalizacja deszczowa, zbiorniki retencyjne, przepusty, sączki, zbiorni-

ki odprowadzające, separatory dla wód opadowych), jak też monitoringiem stanu środowiska.

Działanie 2.2 „Gospodarka odpadami” określa inwestycje związane z zamykaniem i rekultywacją składowisk odpadów, rekultywacją terenów zdegradowanych, utrzymaniem lub poprawą ekologicznych funkcji terenu, utrzymaniem albo przywróceniem bioróżnorodności, likwidacją nielegalnych wysypisk odpadów oraz ograniczaniem oddziaływania na jednolite części wód jezior instalacji do zagospodarowania odpadów.

W celu 3 „Zrównoważone korzystanie z wód” wyodrębniono dwa rodzaje działań. Działanie 3.1 „Gospodarka zasobami wód” dotyczy budowy, rozbudowy i modernizacji systemów poboru i dostawy wody do picia, projektów z zakresu małej retencji, odtworzenia i modernizacji zabudowy hydrotechnicznej, budowy, modernizacji i poprawy stanu technicznego urządzeń przeciwpow-

wodowych, a także działań związanych ze zmniejszeniem zużycia wody.

Działanie 3.2 „Turystyka” odnosi się do spraw związanych z budową lub modernizacją infrastruktury służącej zabezpieczeniu obszarów chronionych przed nadmierną i niekontrolowaną presją turystów, a także rozwojem infrastruktury oraz zakupem wyposażenia ograniczającego wpływ obiektów turystycznych na wody na obszarach zurbanizowanych. Dofinansowanie będą mogły uzyskać też operacje dotyczące budowy i modernizacji instalacji do odbioru odpadów stałych i płynnych z łodzi, zagospodarowania i oznakowania szlaków oraz atrakcji turystycznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, rozbudowy stanic wodnych (wraz z obiektami małej architektury i parkingami) lub pomostów służących turystyce wodnej. Wsparcie obejmie ponadto zagospodarowanie brzegów jezior i brzegów cieków w ich zlewni objętej programem (np. mola, promenady, urządzenie plaż, parkingi), budowę lub przebudowę infrastruktury w ramach śródlądowych dróg wodnych, w tym infrastrukturę portową, a także budowę urządzeń ograniczających oddziaływanie na środowisko wodne stacji paliw dla jednostek pływających.

POJPP został zainicjowany przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej z Olsztyna, Gdańska, Szczecina, Torunia oraz Białegostoku. Podczas Targów POLEKO w październiku 2013 r. do programu przystąpił WFOŚiGW w Poznaniu. Do współpracy zaproszono też regionalne dyrekcje ochrony środowiska, inspektoraty ochrony środowiska i wojewódzkie zarządy melioracji i urządzeń wodnych z terenu tych sześciu województw. Podczas pierwszego spotkania, 6 listopada w Sile koło Olsztyna, marszałkowie województw podpisali listy intencyjne związane z realizacją programu. Wielkopolskę reprezentował wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

Obecnie trwają prace określające zarówno ramy finansowe, organizacyjne, jak i metodologię oceny jakości zbiorników wodnych ujętych w programie. Fundusze skupiają się też na wypracowaniu jednolitych kryteriów oceny projektów zgłaszanych do programu i metodyki finansowania wybranych przedsięwzięć. O szczegółach przedsięwzięcia będziemy informowali.

Krzysztof Mączkowski

Czy wiecie, że:

■ w Europie jest ponad pół miliona naturalnych jezior o powierzchni ponad 1 ha, z tego ponad 16 tys. z nich ma powierzchnię powyżej 1 km kw.

■ w Polsce jest przeszło 7 tysięcy jezior o powierzchni większej niż 1 ha o łącznej powierzchni 2814 km kw.

■ jeziorność w Polsce wynosi 0,9 proc. powierzchni kraju.

WFOŚiGW POZNAŃ
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Poznaniu

www.wfosgw.poznan.pl **20 lat dla środowiska**

inna strona samorządu

wyśledzone

Filharmonia Poznańska należy do tych marszałkowskich instytucji kultury, które od lat mogą pochwalić się najlepszą frekwencją na widowni. Od dyrektora Wojciecha Nentwiga parokrotnie słyszeliśmy, że koneserzy dobrej muzyki na koncerty naszych filharmoników docierają nie tylko z Poznania i Wielkopolski, ale nawet z Warszawy. Bywa, że są to znani prawnicy, profesorowie, aktorzy. Musimy przyznać, że nie wymagało specjalnego wysiłku wysledzenie, iż rzeczywiście tak jest! W przedandrzejkowy wieczór na widowni oklaskującej w Auli UAM koncert „C na dobry początek” można było dostrzec Małgorzatę Foremniak z córką Aleksandrą. Jak udało nam się ustalić, to w tym sezonie trzeci już występ Filharmonii Poznańskiej, na który postanowiła się wybrać ze stolicy sympatyczna aktorka.

podsluchane

Czasem najprostsze pytania potrafią wprawić w największą konsternację.

Listopadowe posiedzenie Komisji Kultury Fizycznej i Turystyki. To już kolejne gremium, któremu skarbnik województwa Elżbieta Kuzdro-Lubińska wykłada założenia do przyszłorocznego budżetu. Gdy kończy, przewodniczący komisji Maciej Wituski rzuca tradycyjne: – Czy są jakieś pytania?

Ponieważ zapada cisza, pani skarbnik opowiada jeszcze, jak pomyślnie idzie realizacja tegorocznego budżetu, jak dobrze wpływają podatki... Przewodniczący ponawia: – Czy państwo radni mają pytania?

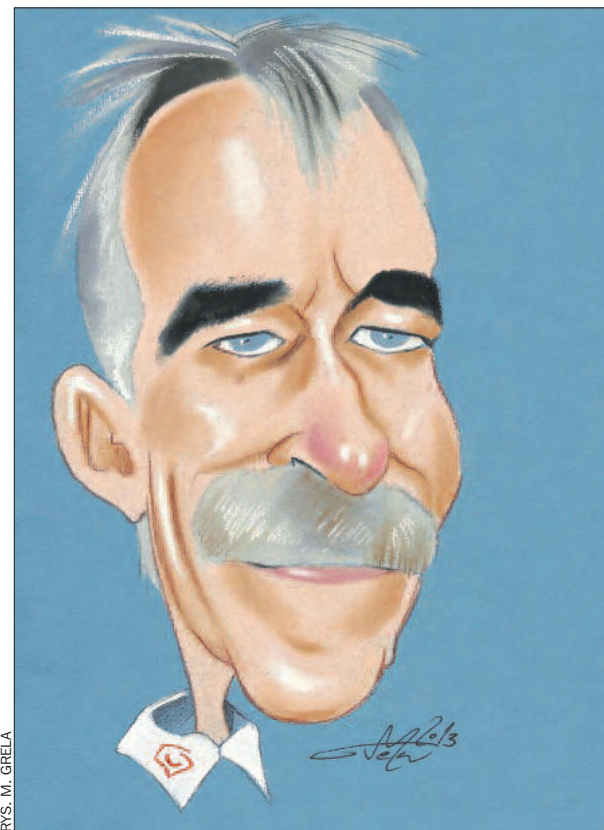
Po chwili ciszy rękę podnosi radny Zbigniew Haupt i z pełną powagą zagaja: – Czy w związku z tym pani skarbnik jest szczęśliwa?

Elżbietę Kuzdro-Lubińską niełatwo zbić z tropu. Tym razem jednak dopiero po dłuższej chwili wyznaje: – No, jestem. Zawodowo. Bo tak w ogóle to mam jeszcze inne marzenia do zrealizowania...

monitorujemy radnych

>> Hieronim Urbanek:

Od TIR-a do PKS-u

- >> **Zdanie „radny to brzmi dumnie”...** Zgadza się, zwłaszcza gdy można zrobić coś pożytecznego dla wyborców, którzy ci zaufali.
- >> **Fakt, że Wielkopolanie nie znają radnych sejmiku...** Obecnie nie ma z tym najmniejszego problemu – pytanie, czy chcą ich poznać.
- >> **Podczas sesji sejmiku najczęściej siedzę obok...** radnego Macieja Wituskiego i dlatego... systematycznie poszerzam swoją wiedzę na temat motocykli. :))
- >> **Podczas sesji najbardziej lubię słuchać...** mądrych i rzeczowych wypowiedzi.
- >> **Nie wyobrażam sobie samorządu województwa bez...** radnych.
- >> **Gdybym był marszałkiem...** musiałbym kierować województwem wielkopolskim...
- >> **Ostatni raz jechałem regionalną koleją...** Nie pamiętam...
- >> **W szkole wołali na mnie...** „Urban”. Potem – nie wiem dlaczego – „Krótki”.
- >> **Jako dziecko marzyłem o...** gitarze basowej. Marzenia się spełniają! Dostałem nową czerwoną basówkę Lotos.
- >> **W przeszłości myślałem, że zostanę...** jako dziecko – kierowcą TIR-a, kiedy podrośłem – konstruktorem pojazdów (namiętnie rysowałem nadwozia samochodów).
- >> **Ostatnio najbardziej rozbawił mnie...** film „Drobne Cwaniaczki” Woody’ego Allena.
- >> **Do szewskiej pasji doprowadza mnie...** narzekanie i pozorowanie pracy.
- >> **Dla poprawy nastroju...** wychodzę na spacer z psem.

>> Hieronim Urbanek
>> ur. 19 września 1959 r., Śrem
>> prezes zarządu PKS Poznań S.A.
>> wybrany z listy PO w okręgu nr 3
>> 4699 głosów

usłyszane

Stęskniliście się za Zbigniewem Ajchlerem w tej rubryce?

Fakt, znany ze specyficznego języka radny dawno tu nie gościł. Nie, żeby nie było o czym pisać, oj nie! Wielokrotnie po kolejnych bon motach Ajchlera byliśmy nagabywani, czy o tym napiszemy. Dawaliśmy dzielny odpór tym żądaniom. Jednak podczas listopadowej sesji sejmiku radny był w tak dobrej formie, że nie możemy nie zacytować choć kilku doniosłych stwierdzeń:

- Trzoda ledwo dyszy! (to podczas dyskusji o... norkach)
- Sytuacja jest patogenna.
- Będę optował przy swojej opcji!

– Nie można powiedzieć, że tylko parę osób ma panaceum na prawidłowe pisanie wniosków.

I nasz faworyt wśród aforyzmów radnego: – Życie jest bezcenne... Na tym świecie przynajmniej.

podpatrzone

W listopadzie radni wojewódzcy i miejscy wybrali się na poznańskie lotnisko Ławica, by zapoznać się z ukończonymi tam niedawno inwestycjami. Zostali oprowadzeni po najnowszych częściach terminalu. Podpatrzyliśmy, że najbardziej dociekliwi z rajców nie omieszkali zlustrować także sklepu wolnocłowego. Na zdjęciu uchwyciliśmy wychodzących z tego przybytku Tatianę Sokołowską i Waldemara Witkowskiego (choć nie tylko oni tam zajrzeli...). Ten ostatni, znany ze smykałki do interesów, podobno szybko przekalkulował, że używane przez niego kosmetyki mógłby na lotnisku kupić nieco taniej...

Monitor Wielkopolski – magazyn samorządowy

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego – Kancelaria Sejmiku
al. Niepodległości 18, 61-713 Poznań, tel. 61 62-67-030, fax 61 62-67-031
Rada Programowa: Lech Dymarski (przewodniczący), Zbigniew Czerwiński (wiceprzewodniczący), Krzysztof Grabowski (sekretarz), Tatiana Sokołowska, Waldemar Witkowski
Redakcja: Artur Boiński (redaktor naczelny), Piotr Ratajczak (sekretarz redakcji)
Adres redakcji: al. Niepodległości 18, 61-713 Poznań, budynek B, pokój 223, tel. 61 62-67-036, fax 61 62-67-048, e-mail: monitor@umww.pl, www.monitorwielkopolski.pl
Materiałów nie zamówionych nie odsyłamy. Zastrzegamy sobie prawo do redakcji tekstów. Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń. Publikacje promocyjne w Monitorze Wielkopolskim można zamawiać pod numerem telefonu 61 62-67-036.

Następny numer „Monitora Wielkopolskiego” ukaże się 10 stycznia.

najlepsze kawałki z innej strony samorządu

www.monitorwielkopolski.pl